

Nr 41.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök för budgetåret 1949/50 m. m.; given Stockholms slott den 28 januari 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

G. E. Sträng.

Sammanfattning.

Vid 1948 års riksdag antogs ett principprogram för upprustning av lantbrukets och skogsbrukets högskolor (prop. nr 177; r. skr. nr 266). Detta innebar beträffande lantbrukshögskolan att från och med den 1 juli 1949 tre nya vetenskapliga institutioner och lika många professorsbefattningar samt nio nya laboratorstjänster skulle inrättas. Den därmed sammanhängande frågan om utökning av assistent- och biträdespersonalen samt uppräknig av anslagen till materiel och utrustning ansågs emellertid icke böra prövas förrän i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1949/50. I propositionen framläggas nu förslag i dessa hänseenden. På grund av det ekonomiska läget ha de begränsats till vad som ansetts oundgängligen nödvändigt för att göra de vetenskapliga institutionerna arbetsdugliga. Trots detta innebära förslagen en betydande ökning av antalet tjänster vid högskolan och väsentliga höjningar av nuvarande anslag.

Vidare föreslås, att den vid nuvarande Institutet för husdjursförädling vid Wiad bedrivna forskningen från och med den 1 januari 1950 skall inordnas i lantbrukshögskolan såsom en självständigt arbetande avdelning av dess institution för avels- och raslära. Ledaren för denna avdelning föreslås erhålla laboratorers ställning. Även i fortsättningen förutsättes tvillingforskning komma att bli huvudföremålet för den vetenskapliga verksamheten vid Wiad, varjämte arbetet vid det nuvarande ulllaboratoriet skulle fortsättas. Jordbruksgården Wiad skulle bli en försöksgård under styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök.

Slutligen föreslås i propositionen, att principbeslut nu skall fattas om inrättande av en försöksgård vid Röbbäcksdalen utanför Umeå, dit även viss forskningsverksamhet på jordbrukets område skulle förläggas.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
28 januari 1949.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sträng.

I årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkterna 20 och 110, har Kungl. Maj:t på min hemställdan föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition, för budgetåret 1949/50 beräkna

dels till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 527 800 kronor;

dels till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Omkostnader ett förslagsanslag av 373 700 kronor;

dels till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Materiel m. m., ett reservationsanslag av 400 500 kronor;

dels till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek ett reservationsanslag av 35 000 kronor;

dels till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Stipendier ett förslagsanslag av 34 100 kronor;

dels till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Underhåll av byggnader m. m. ett reservationsanslag av 35 000 kronor;

dels till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Inredning och utrustning ett reservationsanslag av 403 300 kronor;

dels till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Särskilda undersökningar ett reservationsanslag av 77 300 kronor;

dels till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avkastningsbedömning rörande avelssvin ett anslag av 44 800 kronor;

dels till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök m. m. ett anslag av 225 000 kronor;

dels till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor ett anslag av 43 000 kronor;

dels till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Kostnader för

specialkurs för utbildande av maskinkonsulenter ett reservationsanslag av 20 000 kronor;

dels ock till Täckdikningsförsök m. m. ett reservationsanslag av 120 000 kronor.

Jag torde nu få återkomma till dessa anslagsfrågor.

Till att börja med torde jag få erinra om att 1948 års riksdag antagit ett principprogram för upprustning av bland annat lantbrukshögskolan (prop. nr 177; r. skr. nr 266). Programmet, som grundats på 1946 års högskoleutrednings betänkande (SOU 1947: 67), innebär, att högskolans personella resurser i första hand förstärkas genom att från och med budgetåret 1949/50 tre nya professurer och nio nya laboratorstjänster inrättas samt antalet docentstipendier ökas. Högskoleutredningens förslag beträffande ökning av assistent- och biträdespersonalen samt höjda anslag till utrustning och materiel avsågos skola prövas i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1949/50.

Vidare får jag erinra om, att samma riksdag även godkänt ett förslag (prop. nr 161; r. skr. nr 265) om inrättande från och med budgetåret 1949/50 av en avdelning för statistik och försöksteknik vid statens lantbruksförsök. Förslaget upprättades på grundval av 1945 års jordbruksförsöksutrednings huvudbetänkande (SOU 1947: 42). Avdelningen skulle vara direkt underställd överinspektören för försöksväsendet och ha en statsagronom som föreståndare. Behovet av övriga tjänster vid avdelningen samt materiel- och utrustningsanslag ansågs emellertid ej behöva upptagas till prövning förrän i samband med anslagsäskandena för nyssnämnda budgetår.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök har den 13 september 1948 framlagt anslagsäskanden för budgetåret 1949/50. Vid sina anslagsberäkningar utgår styrelsen från att de förslag rörande förstärkning av de vetenskapliga hjälpkrafterna och rörande ökade anslag till materiel och utrustning m. m. som framläggas i förenämnda betänkanden av 1946 års högskoleutredning (SOU 1947: 67) och av 1945 års jordbruksförsöksutredning (SOU 1947: 42) nu skola genomföras. I vissa fall upptar styrelsen önskemål därutöver, vilka tidigare framförts i styrelsens och lärarrådets yttranden över ifrågavarande utredningars betänkanden eller i samband med de anslagsäskanden, som de olika institutionsföreståndarna vid högskolan ingivit till styrelsen. Tillika har styrelsen överlämnat en framställning från täckdikningsförsöksnämnden rörande anslag till täckdikningsförsök under nästa budgetår. Över högskolestyrelsens framställning har statskontoret den 18 oktober 1948 avgivit utlåtande.

Sedermera har styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök i särskild skrivelse den 11 oktober 1948 hemställt om anvisande av investeringsanslag till byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök för budgetåret 1949/50. Byggnadsstyrelsen har den 11 december 1948 avgivit yttrande häröver. Högskolestyrelsen har i skrivelse den 4 december 1948 ytterligare behandlat denna fråga. Byggnadsstyrelsen har

slutligen i skrivelse den 14 oktober 1948 hemställt om investeringsanslag för uppförande av en vaktmästarbostad och en vegetationshall vid lantbrukshögskolans mikrobiologiska institution.

Jag torde i detta sammanhang få behandla de förslag rörande den av Institutet för husdjursförädling vid Wiad bedrivna verksamheten, vilka framlagts av 1945 års jordbruksförsöksutredning i ett den 10 december 1947 avgivet betänkande.

Utlåtanden över betänkandet ha avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, statens lönenämnd, lantbruksstyrelsen, styrelserna för lantbrukshögskolan och veterinärhögskolan, lantbruksakademien, jordbrukets forskningsråd, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet landsbygdens folk, Sveriges agronom- och lantbrukslärareförbund, Sveriges husdjurskonsulentförning samt styrelsen för Institutet för husdjursförädling vid Wiad. Vid lantbruksstyrelsens utlåtande ha fogats yttranden från hushållningssällskapens förvaltningsutskott, Avelsföreningen för svensk röd och vit boskap, Avelsföreningen för svensk låglandsboskap, Svenska svinavelsföreningen, Svenska fåravelsföreningen, Sveriges fjäderfäavelsförening och Sveriges pälsdjursuppfödarens riksförbund. Vid lantbruks- och veterinärhögskolornas styrelsens utlåtanden ha fogats yttranden från respektive lärarkollegier.

Jag torde slutligen få anmäla ett av norrlandskommittén den 4 februari 1946 avgivet betänkande angående forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område i Norrland (SOU 1946:16). Jag ämnar nu endast behandla de allmänna riktlinjerna för en dylik verksamhet, medan det närmare utformandet av denna torde böra göras till föremål för ytterligare överväganden.

Över sistnämnda betänkande ha utlåtanden avgivits av statskontoret, lantbruksstyrelsen, allmänna lönenämnden, byggnadsstyrelsen, länsstyrelserna i Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, styrelserna för lantbrukshögskolan, Alnarps lantbruks- mejeri- och trädgårdsinstitut, statens lantbrukskemiska kontrollanstalt, statens växtskyddsanstalt, statens centrala frökontrollanstalt, statens maskinprovningar och statens skogsforskningsinstitut, lantbruksakademien, jordbrukets forskningsråd, 1945 års jordbruksförsöksutredning, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet landsbygdens folk, Sveriges agronom- och lantbrukslärareförbund, Sveriges utsädesförening, Svenska vall- och mosskulturföreningen samt W. Weibull A. B. med Weibullsholms växtförädlingsanstalt. Vid lantbruksstyrelsens utlåtande ha fogats yttranden från hushållningssällskapens förvaltningsutskott i Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, styrelserna för de lokala frökontrollanstalterna i Torsta och Luleå samt den lokala lantbrukskemiska kontrollstationen i Luleå. Vid lantbrukshögskolans styrelses utlåtande har fogats yttrande från högskolans lärarråd.

Jag torde först få behandla anslagsfrågor för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök för nästkommande budgetår.

Anslagsberäkningar för budgetåret 1949/50.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 767 000	1 702 735
1948/49 (statsliggaren s. 722) ..	1 980 500	
1949/50 (förslag)	2 506 000	

Kungl. Maj:t har den 17 juni 1948 för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök fastställt dels personalförteckning, dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	575 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	248 550
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	988 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	168 650

Summa kronor 1 980 500.

1948 års riksdagsbeslut beträffande lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök innebär bland annat, att nya professurer med tillhörande forsknings- och undervisningsinstitutioner från och med budgetåret 1949/50 skola inrättas i ämnena marknadslära och växtsjukdomslära, varjämte den nuvarande professuren i lantbrukskemi skall uppdelas på en professor i allmän och oorganisk kemi och en i organisk kemi. Dessutom placeras likaledes från och med budgetåret 1949/50 högskolans två arvodesavlönade laboratorer på ordinarie stat i 29 lönegraden. Vidare inrättas nio nya laboratorstjänster, nämligen en vid vardera institutionen för marklära, växtsjukdomslära, lantbruksekonomi, växtodlingslära, allmän jordbrukslära, agronomisk hydroteknik och mikrobiologi samt två vid maskintekniska institutionen. I samband härmed indragas ett antal specialläroarbefattningar och en lektorstjänst vid maskintekniska institutionen. Riksdagsbeslutet innebär vidare, att högskolans bibliotekarie uppflyttas i 29 lönegraden och att en överassistenttjänst inrättas vid baljväxtlaboratoriet. Slutligen utökas antalet docent- och licentandstipendier med tre respektive fyra, varjämte två doktorandstipendier tillkomma. Dessa stipendier skola utgå efter samma villkor som vid universiteten, vilket också skall gälla amanuensernas avlönings- och tjänstgöringsförhållanden.

I skrivelse den 13 september 1948 hemställer *styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök*, att för nästa budgetår måtte anvisas ett med 1 050 100 kronor till 3 030 600 kronor förhöjt avlöningsanslag. Av det begärda beloppet avse 975 500 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 141 400 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 1 623 700 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 290 000 kronor rörligt tillägg.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök erinrar i sin anslagsframställning om att dåvarande departementschefen i propositionen nr 177/1948 uttalat, att han icke funnit behovet av de av högskoleutredningen föreslagna laboratorsbefattningarna vid högskolans husdjursinstitutioner tillräckligt styrkt. Styrelsen framhåller härtill, att den anser inrättandet av dessa laboratorstjänster väl motiverat med hänsyn till såväl läroämnenas betydelse ur forskningssynpunkt som undervisningens omfattning. Styrelsen föreslår därför, att ifrågakvarande tjänster inrättas från och med nästa budgetår.

I det följande kommer jag främst att uppehålla mig vid undervisningsinstitutionernas behov av assistent- och biträdespersonal.

1946 års högskoleutredning framhåller i sitt förut nämnda betänkande, att den som grundval för bedömandet av behovet av assistent- och biträdespersonal vid lantbrukshögskolans olika institutioner haft den uppfattningen, att en verkligt betydande förbättring av högskolans arbetsmöjligheter icke kan ernås utan en avsevärd utökning av dessa personalgrupper. De äro enligt utredningen nu helt otillräckliga, vilket leder till att professorerna i stor utsträckning måste syssla med arbete, som kan överlämnas till mindre kvalificerade krafter. Detta måste betraktas som otillfredsställande och leder till slöseri med den kvalificerade arbetskraften. Utredningen anser därför, att varje professor och laborator i allmänhet såsom medhjälpare bör erhålla en assistent eller en eller flera amanuenser. Liknande förhållanden gälla med avseende på den icke vetenskapliga hjälppersonalen vid högskolan, varför en betydande utökning även beträffande dessa personalgrupper är en nödvändig förutsättning för en effektiv vetenskaplig forskning. Utredningen föreslår därför, att minst en tjänst som biträde för kontorsgöromål inrättas vid varje institution, dock med några undantag.

Högskoleutredningen framhåller vidare beträffande anställningsvillkoren för assistent- och biträdespersonal vid bland annat lantbrukshögskolan, att förste assistenter liksom hittills böra placeras i lönegrad Ce 24. Utredningen har sålunda icke funnit sig böra biträda 1945 års jordbruksförsöksutrednings förslag om deras placering i lönegrad Ce 27.

Övriga vetenskapliga assistenter böra enligt utredningen i regel anställas som extra ordinarie i 22 lönegraden.

För biträdespersonalen böra gälla i stort sett samma anställningsvillkor som för motsvarande befattningshavare vid universiteten. Utredningen föreslår i enlighet härmed inrättande av preparatorstjänster i lönegrad Ca 13. Högskoleutredningen anser, att högskolans undervisningsinstitutioner böra utrustas med icke-vetenskapliga hjälpkrafter av väsentligen följande slag:

preparator	lönegrad	13
laboratoriebiträde	»	11
institutionsvaktmästare	»	11
kanslibitråde	»	11
vaktmästare	»	9
laboratoriebiträde	»	8
kontors- och skrivbiträden, högst	»	8.

Utredningen beräknar — i avbidan på resultatet av utredningen rörande löneställning och befordringsgång för laboratoriebiträden — att av högskolornas laboratoriebiträden hälften bör tillhöra 11 lönegraden och hälften 8 lönegraden. Likaså anses högskolornas kontorspersonal bära till hälften utgöras av kanslibiträden och till hälften av kontors- och skrivbiträden. Laboratorie- och kanslibiträden bära till 50 procent vara ordinarie och till 50 procent extra ordinarie.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök utgår vid sin anslagsberäkning för budgetåret 1949/50 från en placering i lönegrad Cg 20 för samtliga assistenter samt vidhåller av styrelsen tidigare uttalad uppfattning att preparatorstjänsterna bära placeras i lönegrad Ca 14.

Med hänsyn till att arbetsuppgifterna för biträdena i kontorstjänst i regel bli krävande och högskolan ligger på ett avstånd av sex kilometer från Uppsala stads centrum, vilket i hög grad ökar rekryteringssvårigheterna, hemställer styrelsen, att samtliga dessa biträden placeras i lönegrad 11. Vid institution där flera biträden av denna art äro anställda bör enligt styrelsen i varje fall minst ett biträde placeras i denna lönegrad.

Jag kommer i det följande att för varje institution för sig redovisa såväl utredningens förslag i berörda delar som högskolestyrelsens äskanden för kommande budgetår. Beträffande den nuvarande personaluppsättningen vid institutionerna samt närmare motiveringar för utredningens förslag ävensom beträffande de önskemål olika instanser inom högskolan framfört till utredningen får jag däremot hänvisa till betänkanudet sidorna 67—139.

Institutionen för lantbruksekonomi. *Högskoleutredningen* föreslår, att institutionens personal utöver professorn skall utgöras av två förste assistenter, en assistent och ett biträde för kontorsgöromål mot för närvarande två assistenter.

Högskolestyrelsen, som erinrar om att institutionen enligt beslut av 1948 års riksdag skall erhålla en laboratorstjänst i bokföring, vilken icke föreslagits av utredningen, förordar att institutionen förses med ett biträde för kontorsgöromål.

Institutionen för marknadslära. *Högskoleutredningen* föreslår, att denna nya institution till en början utrustas med en assistent och ett biträde för kontorsgöromål. Däremot anses institutionen icke omedelbart vara i behov av en förste assistent, vilket enligt utredningen dock tämligen snart kan väntas bli fallet sedan verksamheten vid institutionen kommit igång.

Högskolestyrelsen tillstyrker i sina anslagsäskanden utredningens förslag.

Institutionen för växtsjukdomslära. *Högskoleutredningen* föreslår, att för denna nya institution beräknas en förste assistent, en assistent, en preparator med halvtidstjänstgöring, två laboratoriebiträden och ett biträde för kontorsgöromål. Utredningen har därvid utgått från att professorn och laboratorn, eftersom de skola representera olika ämnesområden, bära ha tillgång

till var sin assistent och var sitt laboratoriebiträde. Institutionerna för växtsjukdomslära och växtodlingslära böra enligt utredningen disponera en preparator gemensamt. Behovet av en dylik befattningshavare motiveras bland annat med angelägenheten av att vid undervisningen i dessa ämnen goda preparat för demonstration finnas att tillgå.

Högskolestyrelsen tillstyrker utredningens förslag i denna del.

Institutionen för allmän och oorganisk kemi. *Högskoleutredningen* föreslår, att personalen vid den nuvarande institutionen för lantbrukskemi i sin helhet överföres till institutionen för allmän och oorganisk kemi, vilken därutöver skulle utrustas med en förste assistent och ett med institutionen för organisk kemi gemensamt biträde för kontorsgöromål.

Högskolans styrelse förordar att utredningens förslag beträffande institutionen genomföres och föreslår därutöver, att institutionen erhåller en förste amanuens. Som motivering härför anföres, att det ökade antalet elever medfört att amanuensarbetet i samband med laboratorieundervisningen måste beräknas till omkring 800 timmar årligen. För detta arbete finnes nu endast en tredje amanuens med en tjänstgöringsskyldighet av 200 timmar per år och därför erfordras ytterligare en förste amanuens med en tjänstgöring av 600 timmar per år.

Institutionen för organisk kemi. *Högskoleutredningen* föreslår att för denna institution beräknas en förste assistent och ett laboratoriebiträde samt ett biträde för kontorsgöromål gemensamt med institutionen för allmän och oorganisk kemi.

Högskolestyrelsen hemställer, att institutionen organiseras i enlighet med utredningens förslag.

Kemiska analyslaboratoriet. *Högskoleutredningen* föreslår, att frågan om chefskapet för analyslaboratoriet efter kemiprofessurens uppdelning löses på så sätt att laboratoriet tills vidare sorterar under den nuvarande föreståndaren för institutionen för allmän och oorganisk kemi, professor Svanberg. Med hänsyn till de ökade krav, som komma att ställas på laboratoriet på grund av den utvidgade verksamheten vid högskolans forskningsinstitutioner, föreslår utredningen vidare, att personalen förstärkes med två laboratoriebiträden.

Högskolestyrelsen erinrar i sin skrivelse om att 1945 års jordbruksförsöksutredning föreslagit, att analyslaboratoriets personal skulle utökas med en laborator, fyra tekniska biträden, en vaktmästare och ett biträde för kontorsgöromål. Styrelsen förordar att försöksutredningens förslag nu genomföres. Laboratoriets föreståndare, professor Svanberg anför bland annat följande.

Att inom det nuvarande kemiska analyslaboratoriets ram utföra samtliga de analysarbeten, som erfordras i första hand för de två försöksanstalterna men även för övriga uppdragsgivare inom högskolan, har under de sista verksamhetsåren blivit en alltmera svårlöst uppgift. Situationen har i detta

avseende starkt aktualiserats av nödvändigheten för jordbruksförsöksanstalten att erhålla analyser på mikroelementen i samband med gödslingsförsök i dessa element till olika grödor. Hittills har denna analysverksamhet i huvudsak kunnat bedrivas i form av ett tekniskt-vetenskapligt samarbete mellan jordbruksförsöksanstalten och högskolans kemiska institution. Institutionen kan emellertid varken nu eller i framtiden handhava en omfattande och ständigt växande teknisk analysuppgift för jordbruksförsöken. Detta missförhållande har haft till följd att ett betydande analysmaterial, som är erforderligt för ett riktigt bedömande av gödslingsförsöken, beklagligtvis är obearbetat. Dessa svårigheter växa ytterligare efter den utvidgning av jordbruksförsökens verksamhet, som beslutats av 1948 års riksdag, varför det utbyggnadsprogram som framlagts i försöksutredningens betänkande måste betraktas som i sin helhet synnerligen angeläget.

Institutionen för husdjurens fysiologi och anatomi. *Högskoleutredningen* föreslår att personalen vid institutionen utökas med en preparator och att institutionens assistentbefattning, som hittills varit avsedd för speciella forskningsuppgifter, utbytes mot en stadigvarande assistenttjänst.

Högskolestyrelsen hemställer i enlighet med utredningens förslag.

Institutionen för husdjurens avels- och raslära. *Högskoleutredningen* föreslår, att institutionens personal utökas med en förste assistent, två djurskötare, ett laboratoriebiträde och ett biträde för kontorsgöromål. Utredningen framhåller därvid, att den med hänsyn till den pågående utredningen beträffande den fortsatta verksamheten vid Institutet för husdjursförädling vid Wiad icke ansett sig kunna avgöra, huruvida institutionen för avels- och raslära bör förses med resurser för forskning avseende de större husdjuren, varför utredningen utgått från att institutionen tills vidare endast skall bedriva genetisk forskning med mindre husdjur.

Styrelsen förordar, att en av de nuvarande assistenttjänsterna vid institutionen omändras till en förste assistentbefattning samt framhåller vidare, att endast en ny djurskötartjänst behöver inrättas innan den för institutionen avsedda fjäderfäanläggningen tagits i bruk. *Styrelsen* hemställer slutligen, att utredningens förslag rörande avelsläreinstitutionen i övrigt genomföres.

Institutionen för växtodlingslära. *Högskoleutredningen* föreslår, att institutionens personal förstärkes med en förste assistent och två laboratoriebiträden och att institutionen därjämte erhåller en preparator gemensamt med institutionen för växtsjukdomslära. Utredningen framhåller vidare, att frågan huruvida institutionens program bör utökas med forskning rörande fältmässig odling av köksväxter bör anstå tills utredningen om undervisning och forskning på trädgårdsskötselns område slutförts. Beträffande behovet av en preparator gäller enligt utredningen enahanda förhållanden som vid institutionen för växtsjukdomslära.

Högskolestyrelsen hemställer att utredningens förslag beträffande institutionens personal genomföres och att därutöver till institutionen knytes en av

de fyra vaktmästartjänster som utredningen beräknat bli erforderliga efter ett genomförande av det byggnadsprogram för högskolan som utredningen framlagt. Som motivering för inrättande av en förste assistenttjänst vid institutionen anföres ytterligare, att 1946 års trädgårdsundervisningskommitté uttalat sig för att försök rörande fältmässig köksväxtodling skulle hänföras till jordbruksförsökens arbetsprogram, varför den högre undervisningen inom detta ämne i överensstämmelse härmed måste komma att falla inom växtodlingsläreinstitutionens verksamhetsområde. Vidare framhålles att institutionen, trots att den är en av högskolans största, är en av de få som ej har egen vaktmästare. Tidigare har arbetsförmannen vid försöksfältet även tjänstgjort som vaktmästare, men när försöksverksamheten under senare år vuxit har det visat sig praktiskt taget omöjligt för honom att under någon nämnvärd del av året fylla denna funktion.

Institutionen för allmän jordbrukslära. *Högskoleutredningen* föreslår, att institutionens personal utökas med en förste assistent och två laboratoriebiträden, varjämte institutionens tredje amanuens föreslås utbytt mot en andre amanuens.

Högskolestyrelsen erinrar om att 1945 års jordbruksförsöksutredning icke ansett sig kunna förorda, att en särskild avdelning för jordbearbetningsförsök nu inrättas vid statens jordbruksförsök utan föreslagit att denna verksamhet tills vidare skulle skötas av institutionen för allmän jordbrukslära. För att möjliggöra en utvidgad försöksverksamhet inom nämnda område borde enligt försöksutredningens förslag till institutionen knytas ytterligare en förste assistent och ett laboratoriebiträde, varjämte den nu från särskilt anslag avlönade assistentbefattningen skulle föras på högskolans avlöningsstat. Därvid skulle ifrågavarande särskilda anslag till jordbearbetningsförsök kunna minskas från 10 000 kronor till 7 000 kronor.

Styrelsen hemställer, att högskoleutredningens och 1945 års jordbruksförsöksutrednings förslag beträffande institutionen för allmän jordbrukslära genomföras. Vidare föreslår styrelsen, att en av de av utredningen föreslagna nya vaktmästartjänsterna placeras vid institutionen.

Institutionen för växternas anatomi och fysiologi. *Högskoleutredningen* beräknar en utökning av institutionens personal med en assistent, ett laboratoriebiträde och ett biträde för kontorsgöromål, varjämte en tjänst som institutionsvaktmästare i lönegrad Ca 11 med hänsyn till att institutionens odlingsförsök av olika slag kräva kvalificerad skötsel föreslås ändrad till en tjänst som trädgårdsmästare i lönegrad Ca 14.

Högskolestyrelsen tillstyrker, att utredningens förslag rörande institutionen genomföres. Styrelsen föreslår att därutöver en befattning som förste amanuens inrättas vid institutionen, emedan styrelsen anser en tredje amanuens med endast 200 timmars tjänstgöringsskyldighet vara absolut otillräcklig med hänsyn till den omfattande kursundervisning som bedrivs i växtanatomi och växtfysiologi.

Institutionen för systematisk botanik och ärftlighetslära. *Högskoleutredningen* föreslår, att institutionens personal utökas med en förste amanuens, ett laboratoriebiträde och ett biträde för kontorsgöromål samt att en assistenttjänst ändras till en tjänst som förste assistent.

Högskolestyrelsen anhåller i förenämnda skrivelse, att utredningens förslag beträffande institutionens personal genomföres och att därjämte ett laboratoriebiträde uppflyttas från lönegrad Cf 6 till Ce 8.

Institutionen för husdjurens utfodring och skötsel. *Högskoleutredningen* föreslår, att institutionens personal utökas med en förste amanuens och ett laboratoriebiträde, samt att en assistentbefattning omändras till en tjänst som förste assistent.

Högskolestyrelsen förordar, att den nuvarande assistenttjänsten med ett arvode av 10 080 kronor per år ombildas till en tjänst som förste assistent samt att institutionen erhåller ytterligare ett laboratoriebiträde.

Institutionen för marklära. *Högskoleutredningens* förslag innebär, att institutionens personal förstärkes med en förste assistent och ett laboratoriebiträde, varjämte en tredje amanuens skulle utbytas med en andre amanuens med hänsyn till den omfattande laboratorieundervisningen i marklära.

Högskolestyrelsen hemställer, att utredningens förslag beträffande institutionen genomföres samt att därutöver den nuvarande institutionsvaktmästartjänsten ändras till en preparatorsbefattning. Åtgärden motiveras med att arbetet är mera skiftande och därför kräver större kunskaper och erfarenhet än man kan kräva av innehavaren av en vanlig vaktmästarbefattning.

Mikrobiologiska institutionen med baljväxtlaboratoriet. *Högskoleutredningen* förordar, att institutionens personal utökas med en preparator och två laboratoriebiträden och baljväxtlaboratoriets med ett laboratoriebiträde samt att ett av de arvodesavlönade kontorsbiträdena vid laboratoriet inplaceras i löneplan. Utredningen framhåller som motivering till dessa förslag att vissa delar av det tekniska arbetet vid institutionen synas kräva så stor skicklighet och speciell övning att en preparatorsbefattning vid institutionen med hänsyn härtill förefaller utredningen motiverad. Vidare anser utredningen det nödvändigt att såväl institutionen som baljväxtlaboratoriet utrustas med fast anställda laboratoriebiträden, vilket de nu båda helt sakna.

Högskolestyrelsen tillstyrker, att utredningens förslag rörande mikrobiologiska institutionen och baljväxtlaboratoriet genomföres och anhåller att härutöver ytterligare ett arvodesavlönat kontorsbiträde vid laboratoriet med hänsyn till den växande omsättningen av baljväxtkulturer inplaceras i löneplan. Härvid skulle laboratoriets anslag till tillfällig arbetskraft kunna minska med 4 000 kronor.

Institutionen för agronomisk hydroteknik och täckdikningsförsöksverksamheten. *Högskoleutredningen* föreslår, att institutionens personal utökas med ett laboratoriebiträde och ett biträde för kontorsgöromål.

Högskolestyrelsen erinrar om att 1945 års jordbruksförsöksutredning förordat, att en särskild avdelning för jordens torrläggning och bevattning skulle inrättas vid statens jordbruksförsök, men att denna gren av försöksverksamheten dock tills vidare skulle omhänderhas av den hydrotekniska institutionen. Med hänsyn härtill har försöksutredningen uttalat sig för en förstärkning av arbetskraften vid institutionen med en laborator för torrläggningsspörsmål och en förste assistent för bevattningsfrågor.

Högskolestyrelsen hemställer nu att högskoleutredningens förslag rörande institutionen genomföres, samt att därutöver den av försöksutredningen föreslagna tjänsten som förste assistent för bevattningsfrågor inrättas.

Vidare överlämnar styrelsen en till Kunql. Maj:t ställd skrivelse från *täckdikningsförsöksnämnden*, vari nämnden understryker vikten av att den nuvarande provisoriska organisationen för täckdikningsförsöksverksamheten icke bibehålles längre än nödvändigt, främst emedan verksamheten som sådan är lagd på lång sikt och dispositionsrätten till och avtalen rörande försöksarealerna avse en tid av ca 20 år. Nämnden hemställer därför att täckdikningsförsöksverksamheten från och med 1 juli 1949 definitivt knytes till den hydrotekniska institutionen samt att för denna verksamhet från nämnda datum inrättas en befattning som statsagronom, en som förste assistent och en som kontorsbiträde. Vidare föreslår nämnden att inom lantbrukshögskolans försöksråd bildas en särskild sektion för hydroteknik som skall överta nämndens uppgifter. *Högskolestyrelsen* tillstyrker nämndens förslag men anser dock, att nämndens önskemål om särskild representation för täckdikningsförsöksverksamheten i försöksrådet bör tillgodoses genom att en underavdelning inom sektionen för jordbruksförsök bildas.

Maskintekniska institutionen. *Högskoleutredningen* föreslår, att institutionens personal utökas med en förste assistent och en verkmästare i lönegrad Ce 14, vilket motiveras med den ökade arbetsbörda för institutionen, som införandet av en maskinteknisk linje kommer att medföra.

Högskolestyrelsen hemställer att utredningens förslag beträffande maskintekniska institutionen genomföres.

Institutionen för fysik och meteorologi. *Högskoleutredningen* förordar, att institutionens personal utökas med ett biträde för kontorsgöromål, vilket förslag *högskolestyrelsen* tillstyrker. Härvid bortfaller ett för närvarande till institutionen utgående anslag på 4 000 kronor för tillfällig arbetskraft.

Speciallärarbefattningarna. *Högskolestyrelsen* erinrar om, att styrelsen tidigare, bland annat i samband med sina förslag till 1946 års högskoleutredning och i sitt utlåtande över sagda utrednings betänkande, hemställt, att arvodena till högskolans speciallärare måtte höjas till 50 kronor per reducerad undervisningstimme. De nuvarande arvodena ha, framhåller styrelsen, icke ändrats sedan 1932 och äro därför med hänsyn till penningvärdets fall alltför låga. Styrelsen föreslår nu, att speciallärararvodena från och med nästa budgetår fastställas till nämnda belopp.

Högskolestyrelsen hemställer vidare, att under posten arvoden och särskilda ersättningar i avlöningsstaten i enlighet med högskoleutredningens förslag upptages ett från 2 700 kronor till 5 000 kronor förhöjt belopp för ersättning till experter vid undervisning i maskinlära. På delposterna ersättning till biträde vid undervisning i husbyggnadslära, kurs i agrarpolitik, kurs i skifteslära och fotogrammetri och arvode till föreståndaren för maskintekniska institutionen har styrelsen beräknat oförändrade belopp. Slutligen föreslår styrelsen att 600 kronor anvisas för specialföreläsningar i husbyggnadslära.

Biblioteket. *Högskoleutredningen* föreslår att bibliotekets personal utökas med en amanuens i lönegrad Ce 22 och en kansliskrivare i lönegrad Ce 15.

Högskolestyrelsen anhåller att under avlöningsanslaget beräknas medel för anställande vid biblioteket av en amanuens i lönegrad Cf 17 med reglerad befordringsgång, en kansliskrivare i lönegrad Ce 15, ett kanslibiträde i lönegrad Ce 11 samt en förste expeditionsvakt i lönegrad Ca 11. Vid bifall härtill skulle, en biträdesbefattning i lönegrad Cf 4 kunna indragas. Styrelsen anför i anslutning till dessa förslag bland annat, att en avsevärd förstärkning av arbetskraften enligt styrelsens mening är ofrånkomlig med hänsyn till bibliotekets och låneverksamhetens tillväxt.

Kansliet och kamrerarexpeditionen m. m. *Högskoleutredningen* framhåller att den ökade arbetsbelastning vid kansliet, som ett genomförande av utredningens förslag om utbyggnad av verksamheten vid högskolan komme att medföra, motiverar en ytterligare utökning av kansliets personal utöver den utvidgning som jordbruksförsöksutredningen beräknat. Utredningen föreslår därför att ytterligare en amanuens och ett biträde för kontorsgöromål i högre löneställning anställas.

I sitt yttrande över utredningens betänkande framhåller *högskolestyrelsen*, att den föreslagna arbetskraften vore otillräcklig, men att styrelsen kunde godtaga förslaget till dess ytterligare erfarenhet vunnits, såvida ett tillräckligt anslag till tillfällig arbetskraft till kansliet och kamrerarexpeditionen anvisades. Därutöver betonar styrelsen behovet av en tjänsteman med uppgift att förvalta lantbrukshögskolans byggnader och vara styrelsens representant vid nybyggnadsarbeten. Denne tjänsteman skulle enligt styrelsen kunna vara deltidsanställd och avlönas med arvode som av styrelsen beräknas till 6 000 kronor för år.

I samband med sina anslagsäskanden för budgetåret 1949/50 anför styrelsen i denna fråga bland annat följande.

Arbetsbelastningen på kamrerarexpeditionen har ökat ytterligare. Bland annat har den beslutade nya bokföringen för försöksgårdarna bidragit härtill. Trots att starka skäl sålunda tala för en uppflyttning av kamrerarbefattningen i lönegrad Ca 27 anser sig styrelsen, med hänsyn till departementschefens uttalande i proposition nr 177/1948, att verkningarna av den föreslagna gemensamma administrationen för högskolan och försöksverksamheten skulle avvaktas innan organisationen av högskolans kansli de-

finitivt fastställdes, icke nu böra framlägga förslag härom. Vid kamrerar-expeditionen måste emellertid ytterligare arbetskraft anställas. Styrelsen får hemställa, att en befattning som kansliskrivare i lönegrad Ce 15 och en kanslibiträdesbefattning i lönegrad Ce 11 inrättas. Den nuvarande kontoristbefattningen i lönegrad Ce 13 torde härvid kunna indragas.

Även vid kansliet har arbetsbelastningen avsevärt ökats och ytterligare arbetskraft måste anställas. Den assistent som hittills varit anställd hos Ultuna egendoms förvaltare bör, såsom 1945 års jordbruksförsöksutredning föreslagit, helt överföras till ekonomidirektörens expedition. I samband härmed bör befattningen inplaceras i lönegrad Ce 24. Vidare bör vid kansliet anställas en kanslist i lönegrad Ca 19, som skall omhänderha registrators-göromål och vissa amanuensgöromål såsom uppsättande av förslag till tjänstgöringsbetyg, protokoll i avlöningsärenden, redigering av årsberättelse, katalog, undervisningsprogram med mera. En kansliskrivarebefattning i lönegrad Ce 15 torde i samband härmed kunna indragas. Ett belopp av 6 000 kronor bör anvisas för avlönande av en deltidsanställd person, som kan biträda vid skötseln av högskolans byggnader och som kan vara styrelsens representant vid nybyggnader.

Vidare bör för tillfällig arbetskraft anvisas ett med 7 000 kronor till 20 000 kronor höjt belopp för kansli och kamrerarexpedition.

Slutligen böra 300 kronor beräknas som ersättning för tillsyn över städningen vid högskolan.

Under återopande av högskoleutredningens förslag hemställer högskolestyrelsen att vaktmästarpersonalen vid högskolan förstärkes med ytterligare två institutionsvaktmästare i lönegrad Ce 11, att eldarpersonalen utökas med en befattningshavare i lönegrad Ce 9 samt att en reparatör i lönegrad Ce 11 anställes eftersom en sådan måste anses välbehövlig vid en institution av lantbrukshögskolans art och storleksordning. Härjämte hemställer styrelsen på denna punkt i huvudsak följande.

Vidare får styrelsen med hänsyn till de omfattande och ansvarsfulla uppgifter som åvila maskinisten hemställa, att befattningen uppflyttas från lönegrad Ca 14 till lönegrad Ca 16. Även trädgårdsmästarbefattningen bör med hänsyn till arbetsuppgifterna uppflyttas från lönegrad Ce 11 till lönegrad Ca 14. Trädgårdsmästaren är förman för gårdskarlar och parkarbetare och har att svara för parkens och idrottsplatsens skötsel. Vidare skall han svara för högskolans ved- och kolförråd samt ordna med framkörning av bränsle till högskolans olika byggnader.

Arbetet i parken med vad därtill hör är så omfattande att en förstärkning av arbetskrafterna är nödvändig. Styrelsen får därför hemställa, att en befattning som trädgårdsmedhjälpare i lönegrad Ca 11 och ytterligare en gårdskarlsbefattning i lönegrad Ce 9 inrättas samt att för tillfällig arbetskraft begäres ett från 4 500 kronor till 7 500 kronor förhöjt belopp.

Slutligen bör befattningen som chaufför och gårdskar i lönegrad Ce 9 förändras till en chaufförsbefattning i lönegrad Ca 10.

Med hänsyn till den långa tjänstetid flera av de lägre befattningshavarna ha får styrelsen hemställa, att två eldarbefattningar i lönegrad Ce 10, en eldarbefattning i lönegrad Ce 9 samt tre gårdskarlsbefattningar i lönegrad Ce 9 förändras till ordinarie befattningar.

Slutligen får styrelsen hemställa, att ett belopp av 1 000 kronor ställes till förfogande för avlönande av tillfälligt anställda ciceroner vid högskolan.

Överinspektörens kansli. Högskolestyrelsen hemställer, att en kansliskrivartjänst i lönegrad Ce 15 inrättas vid överinspektörens kansli samt att den

nuvarande kontorsbiträdesbefattningen med hänsyn till de arbetsuppgifter som åligger innehavaren av densamma utbytes mot en kanslibitträdestjänst i lönegrad Ca 11.

Statens jordbruksförsök. *Högskolestyrelsen* anhåller i sin förenämnda skrivelse, att den av 1945 års jordbruksförsöksutredning föreslagna utbyggnaden av jordbruksförsökens personalstat i sin helhet genomföres från och med budgetåret 1949/50 och åberopar därvid de motiv, som utredningen anfört vid de olika punkterna i sitt förslag. Beträffande innebörden av detta förslag torde jag få hänvisa till försöksutredningens huvudbetänkande (SOU 1947: 42) s. 116—136. Styrelsen framhåller därutöver, att statens jordbruksförsök med nuvarande arbetsbelastning icke kommer att bli i stånd att fylla sina för jordbruksnäringens utveckling betydelsefulla uppgifter, därest dess personal icke inom en snar framtid förstärkes i enlighet med de av försöksutredningen uppdragna riktlinjerna. Med hänsyn till att det är omöjligt att redan 1 juli 1949 anordna arbetslokaler till samtliga föreslagna befattningshavare bör enligt styrelsen två överassistenttjänster samt fem tjänster som vetenskapliga och en som teknisk assistent hållas vakanta under kommande budgetår. Gentemot försöksutredningens förslag hävdar styrelsen dessutom att ledaren för ogräsförsöken bör ges statsagronoms tjänsteställning.

Högskolans försökskollegium har vidare för styrelsen framhållit, att det vore av stor vikt för lantbruksförsöken att till sig kunna knyta personer, som vore lämpade för fortsatt utbildning inom försöksverksamheten och vilka sedan kunde bli av värde ur rekryteringssynpunkt. De skulle därför enligt kollegiets förslag icke anställas vid någon viss avdelning utan av anstaltsföreståndaren kunna ges olika uppgifter med hänsyn till vederbörandes speciella förutsättningar och de aktuella arbetsförhållandena. Styrelsen säger sig dela kollegiets uppfattning i denna del och föreslår, att en aspirantbefattning i lönegrad Cg 20 inrättas vid vardera statens jordbruks- och husdjursförsök.

Högskolestyrelsen erinrar vidare om att det vid försöksgårdarna finnas anställda förmän, som biträda med försöksverksamheten och jordbruksdriften. Avlöningen till förmannen vid Öjebyns försöksgård uppgår till 600 kronor för månad och vid övriga försöksgårdar till 500—550 kronor för månad. En reglering av dessa befattningshavares anställnings- och avlöningsförhållanden har länge varit aktuell framhåller styrelsen vidare och hemställer, att förmannen vid Öjebyns försöksgård placeras i lönegrad Ce 14 och övriga förmän i lönegrad Ce 13.

Slutligen föreslår styrelsen, att jordbruksförsökens anslag till tillfällig arbetskraft uppräknas med 23 300 kronor till 40 000 kronor.

Statens husdjursförsök. *Högskolestyrelsen* hemställer, att den av jordbruksförsöksutredningen föreslagna utbyggnaden av husdjursförsökens personalresurser nu genomföres. Beträffande innebörden av detta förslag torde jag få hänvisa till försöksutredningens huvudbetänkande (SOU 1947: 42) s. 137—148. Styrelsen framhåller, att anstalten under en följd av år måst fylla

en jämförelsevis stor del av sitt arbetskraftsbehov med tillfälligt anställda, varför den ökning av personalen som föreslagits av försöksutredningen i huvudsak innebure ett utbyte av denna personal mot lönegradsplacerad. Samtidigt skulle vissa avdelningar komma att utrustas med mera kvalificerad arbetskraft än tidigare. Fem av husdjursförsökens nuvarande assistenter böra på grund av långvarig, välmeriterad tjänstgöring enligt styrelsens mening uppflyttas från lönegrad Ce 19 till lönegrad Ce 22. Eftersom försöksutredningen föreslagit, att tre assistenttjänster i 22 lönegraden skola nyrättas vid statens husdjursförsök måste enligt styrelsen ytterligare två sådana befattningar tillkomma för att möjliggöra den föreslagna lönegradsuppflyttningen. Därvid skulle två i försöksutredningens organisationsplan upptagna assistenttjänster i 19 lönegraden kunna indragas. Slutligen hemställer styrelsen, såsom tidigare framhållits, att en befattning som aspirant inrättas vid husdjursförsöken samt att husdjursförsökens anslag till tillfällig arbetskraft, för såvitt försöksutredningens förslag icke nu anses kunna genomföras, höjes med 29 500 kronor till 50 000 kronor.

Studiegårdsverksamheten. *Högskolestyrelsen* framhåller, att nuvarande provisoriska förhållanden för studiegårdsverksamheten böra ersättas med en ändamålsenligare och till sin struktur fastare organisation. Styrelsen föreslår därför, att en befattning som ledare för verksamheten benämnd överassistent och placerad i lönegrad Ce 27 inrättas. Överassistenten bör enligt styrelsen underordnas professorn i lantbruksekonomi samt anknytas till den av norrlandskommittén ifrågasatta norrländska institutionen för jordbruksforskning. Tills denna institution kommer till stånd skulle han emellertid kunna placeras vid hushållningssällskapet i Umeå. Vidare böra de båda driftsledarna vid studiegårdsverksamheten inplaceras i löneplan i lönegrad Ce 20.

Avdelningen för statistik och försöksteknik. Som tidigare nämnts beslöt 1948 års riksdag att vid lantbrukshögskolan inrätta en avdelning för statistik och försöksteknik under ledning av en statsagronom och direkt underställd överinspektören för försöksväsendet. 1945 års jordbruksförsöksutredning har beräknat personalbehovet vid denna avdelning till två assistenter och två räknebiträden medan högskoleutredningen uppskattat personalbehovet vid den av dem föreslagna institutionen för statistik och försöksmatematik till en förste assistent, en assistent och fyra räknebiträden.

Högskolestyrelsen hemställer att försöksutredningens förslag till personaluppsättning för avdelningen godtages, dock att den förste assistent, som enligt utredningen skulle handha jordbruksekonomiska utredningar m. m. i samband med försöksverksamheten, icke tillsättes förrän vidare erfarenheter av arten och omfattningen av avdelningens verksamhet vunnits. Slutligen framhåller styrelsen, att det borde övervägas om undervisningen i statistik, som för närvarande huvudsakligast meddelas i form av föreläsningar, icke i större utsträckning borde omfatta praktiska räkneövningar i likhet

med vad som är fallet vid universiteten. Avdelningsföreståndaren skulle i så fall behöva en amanuens som biträde vid undervisningen framhåller styrelsen och föreslår, att avdelningen erhåller en andre amanuens.

Statskontoret anför i sina yttranden över högskoleutredningens betänkande och styrelsens petitaskrivelse bland annat följande.

Det förefaller statskontoret vara uppenbart, att nu rådande läge ålägger statsmakterna att vidtaga mycket långtgående nedskärningar i de framlagda anslagskraven. Det undandraget sig statskontorets närmare bedömning på vilka punkter dessa krav skäligen böra och kunna tillgodoses. Över huvud taget synes varje bedömning härav i första hand böra grunda sig på den uppfattning, till vilken lantbrukshögskolans styrelse kommer efter en närmare prövning av de olika förslagens angelägenhetsgrad. Statskontoret vill därför för sin del förorda, att högskolans styrelse anmodas att komplettera föreliggande petitaskrivelse med uppgift på de delar av upprustningsprogrammet, som i första hand böra genomföras.

Statskontoret anser sig icke kunna tillstyrka täckdikningsförsöksnämndens förslag att den personal som handhar förevarande försöksverksamhet överflyttas till högskolans avlöningsanslag. I betraktande av att det här gäller en tidsbegränsad utredning på ett specialområde förefaller det statskontoret icke lämpligt att för denna personal inträtta pensionsberättigade tjänster på högskolans stat. Vidare synas de arbetsuppgifter, som, såvitt statskontoret kunnat finna, skulle komma att åvila innehavaren av befattningen som verkmästare vid maskintekniska institutionen, icke motivera en högre placering än lönegrad Ce 13 under någon av tjänstebenanämningarna institutionsvaktmästare eller montör.

Statskontoret vill även avstyrka styrelsens förslag till höjning av speciallärararvodena eftersom denna fråga enligt statskontorets mening icke bör lösas oberoende av liknande ersättningsfrågor inom andra delar av statsförvaltningen.

Statens lönenämnd anför att nämnden funnit vissa skäl tala för att institutionsvaktmästartjänsten vid institutionen för växternas anatomi och fysiologi erhåller höjd lönegradsplacering. Lönenämnden vill emellertid för sin del föreslå, att befattningen under benämningen trädgårdsmästare uppföres i lönegrad Ca 13, vilken lönegrad fastställts för trädgårdsmästartjänsterna vid Uppsala och Lunds universitet.

Departementschefen.

De av 1948 års riksdag beslutade nya vetenskapliga befattningarna vid lantbrukshögskolan och den till denna knutna försöksverksamheten torde innebära en betydande upprustning av högre undervisning, forskning och försöksverksamhet på jordbrukets område. På grund av att nybyggnader under rådande ekonomiska förhållanden icke ansågos böra komma i fråga i någon större omfattning kunde visserligen denna upprustning i vissa avseenden icke bli så genomgripande som annars varit önskvärt. I stort sett torde emellertid de beslutade personalförstärkningarna vid forsknings- och undervisningsinstitutionerna fylla behovet av högre vetenskapliga befattningar.

Jag har icke funnit tillräckliga skäl föreligga att såsom högskolestyrelsen föreslår ånyo upptaga frågan om inrättande av laboratorsbefattningar vid lantbrukshögskolans husdjursinstitutioner. Genom det vidgade samarbete mellan lantbruks- och veterinärhögskolorna, som förutsatts skola komma till stånd, bör enligt min uppfattning behovet av vetenskaplig forskning på ifrågavarande ämnesområden kunna tillgodoses i erforderlig omfattning utan att de föreslagna tjänsterna inrättas. Därtill kommer att möjligheterna till vetenskapligt arbete inom utfodringsläran torde vara tämligen begränsade innan den av försöksutredningen föreslagna respirationsanläggningen för större djur kan komma till utförande. Jag vill i detta sammanhang omnämna, att jag i det följande kommer att föreslå, att det nuvarande Institutet för husdjursförädling på Wiad från och med den 1 januari 1950 inordnas under lantbrukshögskolan såsom en självständigt arbetande avdelning av dess institution för avels- och raslära. Vid bifall till detta förslag kommer nämnda institution att erhålla betydligt förbättrade resurser för såväl forskning som undervisning.

Övriga av högskolestyrelsen förordade nya tjänster, som avse att i enlighet med högskoleutredningens förslag tillgodose nya institutioners behov av biträdande personal och överhuvud taget genom bättre tillgång till hjälpkrafter skapa större arbetsmöjligheter för de vetenskapliga befattningshavarna, anser jag i viss utsträckning vara ofrånkomliga som följd av de föregående år fattade besluten. Med hänsyn till nödvändigheten att begränsa statsutgifterna torde emellertid största möjliga återhållsamhet böra iakttagas vid inrättande av nya tjänster.

Jag har bland annat med hänsyn härtill ej ansett mig böra nu förordad den utökning av försöksverksamhetens personalorganisation, vilken högskolestyrelsen på grundval av jordbruksförsöksutredningens förslag förordar. Enligt min mening torde det dessutom vara motiverat att något avvakta erfarenheter av den nya försöksorganisationens verksamhet innan nästa etapp av dess uppbyggnad inleds.

Den komplettering av personalorganisationen, som förordas i det följande, berör sålunda huvudsakligen lantbrukshögskolans undervisningsinstitutioner. Jag har härvid ansett mig böra noga pröva angelägenhetsgraden av de anmälda behoven och har därför även under hand inhämtat en del upplysningar härom.

Vid bedömandet av de olika institutionernas personalbehov har jag i likhet med högskoleutredningen funnit, att som regel varje professor och laborator bör ha tillgång till någon vetenskapligt utbildad medhjälpare samt att varje institution bör vara försedd med erforderlig teknisk hjälppersonal. Däremot kan jag icke dela utredningens uppfattning att varje institution bör förses med biträde för kontorsgöromål. Genom en viss samorganisation av institutionernas skrivarbeten torde nämligen behovet av dylik arbetskraft kunna minskas. Jag vill därför föreslå att endast åtta av de fjorton av utredningen föreslagna kansli- och kontorsbiträdestjänsterna nu inrättas, varvid det bör ankomma på högskolans styrelse att fördela dem på

institutionerna eller på annat sätt organisera denna verksamhet, t. ex. genom inrättandet av en central för större skriv- och dupliceringsarbeten. Dock bör ett kontorsbiträde placeras på vardera institutionen för lantbruksekonomi och marknadslära med hänsyn till de omfattande räknearbeten som där förekomma.

Beträffande den vetenskapliga och tekniska hjälppersonalens lönegrads-placering finner jag icke anledning föreligga att nu föreslå någon ändring i föregående års beslut om provisorisk lönegradsplacering av högskolans assistenter. Frågan om denna personals löneställning torde nämligen först böra närmare utredas. Enligt vad jag inhämtat har chefen för finansdepartementet för avsikt att inom den närmaste framtiden framlägga förslag härom. Vidare torde de i det följande föreslagna preparatorstjänsterna tills vidare böra placeras i lönegrad Ce 13. I avvaktan på slutligt ställningstagande till utredningen rörande avlönings- och anställningsförhållanden för laboratoriebiträden torde medel för nya tjänster av detta slag böra beräknas enligt lönegrad Cf 4. Någon ändring av nuvarande laboratoriebitrådets lönegrads-placering torde därför icke heller böra företagas nu. Likaså böra i avvaktan på översyn av lönegradsplaceringen av högre biträdestjänster två av de föreslagna åtta biträdena för kontorsgöromål placeras som extra ordinarie i 11 lönegraden och de övriga sex enligt gällande befordringsgång.

I enlighet med vad högskolestyrelsen föreslår bör institutionen för marknadslära erhålla en assistent.

Den likaledes nyinrättade institutionen för växtsjukdomslära synes däremot icke omedelbart böra organiseras i den av utredningen och styrelsen föreslagna omfattningen. Innan institutionens växthus färdigställts och dess forsknings- och undervisningsprogram hunnit utarbetas, torde en assistent och ett laboratoriebiträde samt en med institutionen för växtodlingslära gemensam preparator kunna tillgodose institutionens personalbehov.

Eftersom hela personalen vid den nuvarande lantbrukskemiska institutionen föreslås överförd till den vid dess delning nyupprättade institutionen för allmän och oorganisk kemi synes personalen vid denna institution endast behöva förstärkas med en förste amanuens med uppgift att biträda vid laboratorieundervisningen.

För institutionen för organisk kemi böra i enlighet med utredningens och styrelsens förslag beräknas en förste assistent och ett laboratoriebiträde.

Såsom högskoleutredningen föreslår bör det kemiska centrallaboratoriet tills vidare kvarstå under ledning av föreståndaren för institutionen för allmän och oorganisk kemi, professor Svanberg. I enlighet med beslut vid föregående års riksdag har vall- och mosskulturföreningens kemiska laboratorium med laboratoriechef, en laborant och ett laboratoriebiträde överförts till statens jordbruksförsök. I proposition 161/1948 framhölls, att den föreslagna organisationen måste betraktas som ett provisorium. Enligt min mening medför arrangemanget en organisatorisk splittring av den kemiska analysverksamheten och avsevärda merkostnader för dubblerad utrustning. Eftersom den nuvarande laboratoriechefen ingår i pensionsåldern 1949 vill jag

därför föreslå, att hans tjänst icke återbesättes och att övrig personal och utrustning vid statens jordbruksförsöks kemiska laboratorium överföres till lantbrukshögskolans analyslaboratorium. På grund av utrymmesbrist bör emellertid analyslaboratoriet tills vidare få disponera över de lokaler i vilka jordbruksförsökens kemiska laboratorium nu inrymmes. I anslutning till denna omorganisation och med hänsyn till analyslaboratoriets växande uppgifter torde dess personal därutöver böra utökas med en förste assistent och två laboratoriebiträden.

Den nuvarande assistentbefattningen vid institutionen för husdjurens fysiologi och anatomi bör i enlighet med utredningens förslag stadigvarande knytas till institutionen. Dessutom torde medel böra beräknas för avlönan-
de av en preparator vid institutionen.

Verksamheten vid nuvarande Institutet för husdjursförädling vid Wiad synes i fortsättningen böra inordnas i lantbrukshögskolans institution för avels- och raslära i enlighet med de riktlinjer jag i ett senare sammanhang kommer att uppdraga. Med hänsyn härtill torde medel böra beräknas till avlönan-
de av en laborator, två överassistenter, två assistenter, en institutionsvaktmästare, två laboratorie- och två kontorsbiträden vid förevarande institution. Institutionens personalresurser för forskning och undervisning vid Ultuna torde därtill böra utökas med en djurskötare i lönegrad Ce 9 och ett laboratoriebiträde, varjämte en tjänst som assistent torde böra ändras till förste assistent i lönegrad Ce 24.

Vid institutionen för växtodlingslära torde personalen böra utökas med ett laboratoriebiträde och en vaktmästare samt med en med institutionen för växtsjukdomslära gemensam preparator. Då forsknings- och försöksverksamhet avseende fältmässig köksväxtodling torde böra handhas av statens trädgårdsförsök, synes däremot den ifrågasatta förste assistenttjänsten för sådana uppgifter icke erfordras.

Beträffande institutionen för allmän jordbrukslära vill jag förorda, att den av högskoleutredningen föreslagna personalökningen genomföres. Medel böra sålunda beräknas till avlönan-
de av en förste assistent och två laboratoriebiträden samt för utbyte av en tredje amanuens mot en andre amanuens. Vid en så betydande utvidgning av institutionens resurser böra emellertid de till försöksverksamheten hänförliga jordbearbetningsförsöken, vilka med särskilt anslag bedrivs av institutionen, liksom hittills kunna rymmas inom ramen för dess verksamhet utan att anslaget för detta speciella ändamål höjes. Jag har heller ingen erinran mot styrelsens förslag att en av de av utredningen föreslagna vaktmästartjänsterna placeras vid institutionen.

Vid institutionen för växternas anatomi och fysiologi synes personalen i enlighet med utredningens förslag böra utökas med en assistent och ett laboratoriebiträde. Däremot finner jag icke av behovet påkallat att såsom föreslagits jämväl inrätta en trädgårdsmästartjänst för skötseln av institutionens odlingar eller en tjänst såsom förste amanuens.

Institutionen för systematisk botanik och ärftlighetslära torde böra till-

föras en förste amanuens och ett laboratoriebiträde, varjämte en assistent-tjänst bör utbytas mot en tjänst som förste assistent.

Vad angår institutionen för husdjurens utfodring och skötsel har jag icke någon erinran mot att institutionens nuvarande arvodesassistent utbytes mot en förste assistent och att institutionen utrustas med ytterligare ett laboratoriebiträde.

Beträffande institutionen för marklära vill jag förorda att utredningens förslag till personalförstärkning genomföres, varvid en förste assistent och ett laboratoriebiträde skulle tillkomma samt en tredje amanuens utbytas mot en andre amanuens. Däremot kan jag icke tillstyrka styrelsens förslag att ombilda en vaktmästartjänst till en preparatorsbefattning.

Utredningens förslag i fråga om mikrobiologiska institutionen med baljväxtlaboratoriet biträder jag i så måtto, att jag förordar, att denna institution tillföres en preparator samt att institutionen och laboratoriet erhåller var sitt lönegradsplacerat laboratoriebiträde. Vidare anser jag med hänsyn till skrivarbetets omfattning vid laboratoriet att en av de tidigare föreslagna tjänsterna som kanslibiträde bör placeras där. Däremot vill jag icke tillstyrka styrelsens förslag att föra ytterligare ett kontorsbiträde vid laboratoriet på löneplan.

Med hänsyn till de betydande resurser, som i tidigare sammanhang tillförts den hydrotekniska forskningen vid lantbrukshögskolan, bland annat i samband med anslag till täckdikningsförsöksverksamheten, har jag icke funnit det nödvändigt att i nuvarande läge ytterligare utöka den hydrotekniska institutionens personal. Jag anser i och för sig rimligt att den personal, som för längre tid behöves för att bedriva täckdikningsförsöksverksamheten, inplaceras å löneplan. En dylik åtgärd bör dock icke övervägas förrän personalbehovet kan med säkerhet bedömas. Visserligen arbetar denna verksamhet såsom framhållits på tämligen lång sikt. Därmed är emellertid icke sagt att den personal, som erfordrats för att lägga verksamhetens vetenskapliga och försökstekniska grundval och planera de fasta försöken, blir erforderlig, när detta arbete inom en tämligen nära framtid genomförts och det endast gäller att bearbeta försökens resultat.

Vid den maskintekniska institutionen bör personalen enligt min mening utökas med en assistent och en montör i lönegrad Ce 13. Beträffande sistnämnda befattnings lönegradsplacering vill jag hänvisa till vad statskontoret i förevarande fall yttrat. Jag har slutligen ingen erinran mot styrelsens hemställan att ett av de tidigare föreslagna kontorsbiträdena placeras vid institutionen för fysik och meteorologi, varvid institutionens anslag till tillfällig arbetskraft kan indragas.

Speciallärararvodena vid lantbrukshögskolan fastställdes då denna inrättades 1932 och ha sedan dess kvarstått oförändrade. På grund av penningvärdets fall har det emellertid visat sig svårt att mot dessa ersättningar besätta ifrågavarande befattningar med fullt kompetenta krafter. Eftersom en uppräknig av dylika arvoden under de senaste åren ägt rum inom andra delar av statsförvaltningen vill jag föreslå, att så sker även beträffande lantbrukshögskolan. Jag finner därvid skäligt, att arvodena höjas i nivå

med dem, som utgå till speciallärarna vid tekniska högskolan. Då samtidigt antalet speciallärare avsevärt minskas torde medel till deras arvoden böra upptagas med sammanlagt 34 000 kronor.

Vidare vill jag föreslå att det under arvodesposten upptagna anslaget till ersättning till experter vid undervisning i maskinlära beräknas till 3 000 kronor. Något anslag till kurs i agrarpolitik torde med hänsyn till föregående års riksdagsbeslut icke böra utgå. Däremot vill jag tillstyrka att 600 kronor anvisas till specialföreläsningar i husbyggnadslära och att övriga arvoden upptas med oförändrade belopp. Till arvodesposten bör dessutom föras det anslag till fria föredrag som hittills upptagits under materielanslaget och av högskoleutredningen beräknats till 1 000 kronor.

Med hänsyn till de växande anspråk på högskolans bibliotek, som utökningen av antalet studerande och sammanförandet av ett flertal vetenskapliga institutioner till Ultuna medfört, anser jag det välmotiverat att förstärka bibliotekets personal med en amanuens enligt befordringsgång för amanuenser i de lärda verken och en förste expeditionsvakt. Däremot har jag icke funnit skäl att beräkna ytterligare medel till avlönande av kontorspersonal.

Då någon erfarenhet ännu icke vunnits av den på grundval av föregående års riksdagsbeslut genomförda omorganisationen av lantbrukshögskolans kansli och kamrerarexpedition och omfattningen av de arbetsuppgifter som i fortsättningen komma att åvila dessa anser jag icke att någon utökning av arbetskraften därstädes redan nu bör övervägas. Dock vill jag icke motsätta mig en uppräknig av anslaget till tillfällig arbetskraft med 2 000 kronor. Vidare torde den arvodesavlönade assistenten vid ekonomidirektörens expedition enligt min uppfattning böra placeras som assistent i lönegrad Ce 22, varvid han i fortsättningen ej bör erhålla något arvode från förvaltningen för Ultuna egendom. Jag har däremot icke känt mig övertygad om behovet av en speciell befattningshavare för tillsyn av högskolans byggnader. Denna uppgift bör kunna skötas av ekonomidirektören och hans assistent. Med hänsyn till att nya byggnader och institutioner m. m. tillkommit vid lantbrukshögskolan samt till den omfattning verksamheten därstädes numera nått finner jag det väl motiverat att såsom styrelsen föreslår utöka den för högskolan gemensamma personalen med en reparatör i lönegrad Ce 11 och en eldare i Ce 9 samt höja anslaget till tillfällig arbetskraft för gemensamma ändamål med 3 000 kronor. Jag har icke heller något att erinra mot att 1 000 kronor beräknas till ersättning till ciceroner vid högskolan. I enlighet med vad styrelsen föreslagit böra tre eldare och tre gårdskarlar föras å ordinarie stat. Däremot kan jag icke för närvarande tillstyrka de för maskinisten och trädgårdsmästaren begärda lönegradsuppflyttningarna.

Med hänsyn till de omfattande arbetsuppgifter, som redan nu åvila överinspektörens kansli, vill jag tillstyrka att en befattning som kanslibitråde i lönegrad Ca 11 inrättas där.

I enlighet med vad jag tidigare uttalat torde någon mer omfattande upprustning av försöksverksamhetens resurser under kommande budgetår icke böra övervägas. För att i någon mån kunna möta de ökade kostnaderna

och hålla försöksverksamheten vid oförändrad nivå torde en uppräknning av vissa anslag vara nödvändig, men jag är icke beredd att i nuvarande läge föreslå att några nya tjänster inrättas. Vid statens jordbruksförsök ha enligt vad jag under hand inhämtat två av de från förutvarande vall- och mosskulturföreningen överförda konsulenterna övergått till annan verksamhet varför deras tjänster i enlighet med beslutet vid föregående års riksdag böra indras. Detsamma gäller såsom jag tidigare anfört tjänsten som förste kemist vid den nuvarande befattningshavarens avgång.

Jag är icke helt övertygad om behovet av speciella aspiranttjänster vid lantbruksförsöken och är därför icke nu beredd att tillstyrka förslaget om inrättande av dylika tjänster. Med hänsyn till de ökade arbetskostnaderna vill jag emellertid föreslå, att jordbruksförsökens anslag till tillfällig arbetskraft uppräknas med 8 300 kronor till 25 000 kronor.

Såsom jag i ett senare sammanhang närmare kommer att motivera torde under högskolans avlöningsanslag böra beräknas medel till avlönande av en jordbruksföreståndare i lönegrad Ce 18 vid Wiad.

Befattningarna som förmän vid försöksgårdarna slutligen anser jag icke vara av den art att de böra föras på löneplan.

Statens husdjursförsök bör enligt min mening utrustas med ytterligare ett laboratoriebiträde och ett ordinarie kanslibitråde. Därjämte bör anslaget till tillfällig arbetskraft av samma grunder som anförts med avseende på jordbruksförsöken uppräknas med 9 500 kronor till 30 000 kronor.

Med hänsyn till den stora osäkerhet jag anser råda beträffande studie-
gårdsverksamhetens framtida öde anser jag icke att den nu bör ges en mer permanent organisation. Jag vill därför icke ifrågasätta vare sig att en tjänst som överassistent och chef för denna verksamhet inrättas eller att driftsledarna placeras på löneplan. Däremot vill jag i dess helhet tillstyrka högskolestyrelsens personalförslag för avdelningen för statistik och försöksteknik vid statens lantbruksförsök och alltså föreslå att medel beräknas för avlönande av en förste assistent, en andre amanuens och två räknebiträden.

Hösten 1949 torde i första årskursen vid högskolan böra mottagas samma antal studerande som de senaste åren eller 50.

Ett bifall till mina förslag om utbyggnad av verksamheten vid lantbruks-
högskolan och statens lantbruksförsök ävensom de av 1948 års riksdag fattade besluten om utökning av den högre vetenskapliga personalen vid högskolan från och med budgetåret 1949/50 påfordra följande förändringar i högskolans avlöningsstat.

Anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän torde på grund av tillkomsten av tre nya professorstjänster, tolv nya laboratorstjänster, varav tre från och med 1 januari 1950, och två nya kanslibiträdestjänster böra uppräknas med 184 700 kronor. Vidare torde posten i anledning av uppflyttning av bibliotekarien från lönegrad Ca 27 till Ca 29 samt överförande å ordinarie stat av tre eldar- och tre gårdskarlsbefattningar böra höjas med $(1\ 300 + 28\ 100 =)$ 29 400 kronor. Å andra sidan kan posten minskas med 4 200 kronor på grund av överflyttningen av personalen vid statens jordbruksförsök från Experimentalfältet (ortsgrupp 5) till Ultuna (ortsgrupp 3).

Anslagsposten torde sålunda böra bestämmas till $(575\ 100 + 184\ 700 + 29\ 400 - 4\ 200 =)$ 785 000 kronor.

Under posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde böra beräknas 21 600 kronor till tre nya docentstipendier å 7 200 kronor. Därjämte torde för dyrtidstillägg, kristillägg och provisoriskt lönetillägg till dessa samt de fem gamla docentstipendierna, vilka tillägg tidigare icke inräknats i arvodesposten, böra avses 40 000 kronor. Vidare torde, såsom förut framhållits, böra beräknas 34 000 kronor till speciallärararvoden, vilket är 2 150 kronor mer än för innevarande budgetår. Till ersättning till experter vid undervisning i maskinlära torde böra upptagas ett med 300 kronor till 3 000 kronor förhöjt belopp, till specialföreläsningar i husbyggnadslära 600 kronor och till fria föredrag 1 000 kronor. Posten skulle sålunda behöva höjas med sammanlagt $(21\ 600 + 40\ 000 + 2\ 150 + 300 + 600 + 1\ 000 =)$ 65 650 kronor. Å andra sidan försvinner ett nu till kurs i agrarpolitik upptaget belopp å 1 800 kronor. Vidare bortfalla arvoden till två laboratorer och tre assistenter om tillhoppa 51 950 kronor. Slutligen anser jag, med hänsyn till den provisoriska befordringsgången för de vetenskapliga assistenterna, lämpligt, att assistentarvodena å 6 900 kronor i fortsättningen bestridas från icke-ordinarieposten. För dessa arvoden har för innevarande budgetår upptagits ett belopp av 75 900 kronor. Arvodesposten bör sålunda för nästa budgetår uppföras med $(248\ 550 + 65\ 650 - 1\ 800 - 51\ 900 - 75\ 900 =)$ 184 600 kronor.

Under anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal föranleda 1948 års riksdagsbeslut om inrättande av en statsagronomtjänst i 29 lönegraden och en överassistenttjänst i 27 lönegraden, varvid en tjänst som förste assistent skulle bortfalla, ett med 14 200 kronor ökat medelsbehov. Vid bifall till mina i det föregående framlagda förslag bör posten vidare ökas med följande belopp. På grund av den föreslagna förstärkningen av assistent- och biträdespersonalen bör posten uppräknas med belopp motsvarande avlöningarna till åtta förste assistenter i Ce 24, en assistent i Ce 22, fyra assistenter i Cg 17, en amanuens i Cf 17, två kanslibitråden samt femton laboratorie- och åtta kontorsbitråden, tillhoppa 210 400 kronor. För avlöande av assistenter med arvode böra beräknas 69 000 kronor. Till amanuensarvoden bör upptagas ett med 11 800 kronor förhöjt belopp. De nya preparators-, förste expeditionsvakt-, institutionsvaktmästar-, djurskötar-, montörs-, reparatörs- och eldartzjänsterna föranleda ett med 52 000 kronor ökat medelsbehov. Enligt vad jag förordat skulle till avlöande av tillfällig arbetskraft vid kansliet och undervisningsinstitutionerna samt vid jordbruks- och husdjursförsöken upptagas respektive 1 000, 8 300 och 9 500, eller tillhoppa 18 800 kronor mer än för innevarande budgetår. Därjämte bör till ersättning till ciceroner avses 1 000 kronor. Slutligen böra till avlöande av den av mig föreslagna personalen vid Wiad beräknas 32 000 kronor. Posten skulle sålunda behöva uppräknas med sammanlagt $(14\ 200 + 210\ 400 + 69\ 000 + 11\ 800 + 52\ 000 + 18\ 800 + 1\ 000 + 32\ 000 =)$ 409 200 kronor. Å andra sidan bör posten minskas med belopp motsvarande avlöningarna

till en lektor i Ce 29, en förste kemist och två konsulenter i Ce 24, en assistent i Cg 20 samt tre eldare och tre gårdskarlar, tillhopa 76 200 kronor. Vidare minskar medelsbehovet med 7 200 kronor på grund av överflyttning av jordbruksförsökens personal från Experimentalfältet till Ultuna. Icke-ordinarieposten torde sålunda för nästa budgetår böra bestämmas till (998 200 + 409 200 — 76 200 — 7 200 =) 1 314 000 kronor.

Posten rörligt tillägg torde böra höjas med 53 750 kronor till 222 400 kronor.

Avlöningsanslaget till lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök torde sålunda för budgetåret 1949/50 böra uppföras med (785 000 + 184 600 + 1 314 000 + 222 400 =) 2 506 000 kronor.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	209 500	348 466
1948/49 (statsliggaren s. 724) ..	394 600	
1949/50 (förslag)	372 700	

Kungl. Maj:t har den 17 juni 1948 fastställt omkostnadsstat för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök. Enligt staten äro nettoutgifterna beräknade för undervisningsinstitutionerna m. m. till (226 900 — 115 200 =) 111 700 kronor, för försöksanstalterna till (188 300 — 7 000 =) 181 300 kronor, för försöksgårdarna till (448 300 — 383 700 =) 64 600 kronor och för studiegårdsverksamheten till 37 000 kronor. Kungl. Maj:t har härjämte fastställt särskilda stater för försöksanstalterna, försöksgårdarna och studiegårdsverksamheten (statsliggaren s. 725—727).

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök hemställer i sin skrivelse den 13 september 1948 att förevarande anslag för budgetåret 1949/50 måtte uppföras med 645 100 kronor. Därvid ha nettoutgifterna beräknats till 159 400 kronor för undervisningsinstitutionerna m. m., till (206 200 + 45 000 =) 251 200 kronor för de båda försöksanstalterna, till 180 700 kronor för försöksgårdarna samt till 53 800 kronor för studiegårdsverksamheten. Beträffande styrelsens beräkning av anslagsbehovet under de olika avdelningarna må nämnas följande.

Kansli, undervisningsinstitutioner m. m.

Nettoutgifterna under denna rubrik ha upptagits med ett med 47 700 kronor förhöjt belopp. Därvid ha posterna sjukvård m. m., övriga expenser, publikationstryck och övriga utgifter uppräknats med respektive 2 000, 11 200, 9 000 och 20 000 kronor, varjämte såsom nya poster uppförts ersättningar till sakkunniga med 1 500 kronor och bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar med 9 000 kronor. Å andra sidan har posten reseersättningar nedräknats med 5 000 kronor. Då försöksinstitutionernas andelar av denna post föreslagits överflyttade till deras stater, nämligen 10 000 kronor

till jordbruksförsökens och 5 000 kronor till husdjursförsökens stat, innebär styrelsens förslag i själva verket en höjning av posten. Styrelsen har framhållit, att det hittillsvarande reseanslaget varit otillräckligt. För styrelsens och ekonomidirektörens m. fl. resor har begärts en höjning av 5 000 kronor och en lika stor ökning har beräknats för överinspektören och dennes byråsekreterare. Höjningen av posten övriga expenser har motiverats bl. a. med att kostnaderna för städning och telefon avsevärt stigit. Vidare har räknats med ett med 1 000 kronor ökat belopp till biblioteket och 3 900 kronor för anskaffande av en diktafonanläggning vid överinspektörens kansli. Sammanlagt har begärts en höjning av posten med 15 900 kronor. Å andra sidan har ett belopp av 4 000 kronor, utgörande baljväxtlaboratoriets andel i posten, föreslagits överförd till laboratoriets post till driftkostnader under övriga utgifter. Såsom skäl härför har anförts, att det är svårt att särskilja expensutgifterna från driftkostnaderna. Med hänsyn till ökad omsättning och stegrade priser har styrelsen utöver nämnda belopp å 4 000 kronor uppräknat driftkostnaderna för baljväxtlaboratoriet med 16 000 kronor. Av höjningen av posten publikationstryck har 7 000 kronor begärts för att möjliggöra en mer omfattande publicering av de vid högskolan vunna vetenskapliga resultaten i serien Lantbrukshögskolans annaler och 2 000 kronor för att bestrida kostnaderna för utgivande av högskolans katalog.

De särskilda uppbördsmedlen för försålda baljväxtekulturer och publikationer m. m. ha för nästa budgetår uppskattats till ett oförändrat belopp av 115 200 kronor.

Lantbruksförsöken.

I staten för jordbruksförsöken ha posterna reseersättningar, övriga expenser, publikationstryck och övriga utgifter uppräknats med respektive 32 000, 4 300, 10 000 och 10 100 kronor. Å andra sidan har styrelsen med hänsyn till jordbruksförsökens förflyttning till Ultuna föreslagit posten bränsle, lyse och vatten minskad med 8 000 kronor. Enär jordbruksförsöken efter den 1 juli 1949 icke komma att disponera något eget jordbruk, bortfalla uppbördsmedlen, vilka nu äro upptagna med 7 000 kronor. Nettoutgifterna för jordbruksförsöken ha sålunda beräknats öka med sammanlagt 55 400 kronor.

Av uppräknningen av posten reseersättningar utgör ett belopp av 10 000 kronor överföring från motsvarande post under avdelningen kansli, undervisningsinstitutioner m. m. I övrigt har ökningen begärts på grund av dels den föreslagna personalökningen, dels de höjda resekostnaderna.

Höjningen av posten övriga expenser har motiverats med beräknade ökningsningar av kostnaderna för städning, skrivmateriel, porto och telefoner samt inventarier och kontorsmateriel vid jordbruksförsökens överflyttning till Ultuna och nyorganisationen av verksamheten därstädes. Uppräknningen av posten publikationstryck har styrelsen föreslagit med hänsyn till att publikationsfärdigt materiel i allt större utsträckning framkommer från jordbruksförsökens och försöksgårdarnas verksamhet.

Av den begärda höjningen av posten övriga utgifter hänföra sig 2 900 kro-

nor till gödselmedel och utsäden och motiveras med stegrade priser och utvidgad verksamhet, det senare bland annat i anslutning till ett av styrelsen framlagt förslag om utökning av antalet försöksstationer och fasta försöksfält. Ett belopp av 4 400 kronor avser rubriken underhåll och driftkostnader för transportmedel och maskiner, som föreslås ersätta den tidigare upptagna hästars underhåll och rekrytering. Detta sammanhänger med styrelsens förslag att jordbruksförsöken vid överflyttningen till Ultuna skall avyttra sina hästar och som ersättning anskaffa en lastbil, en jeep och ett s. k. Belosaggregat för mekaniserad försöksverksamhet. Styrelsen föreslår slutligen, att 17 300 kronor överförs från posten försökskostnader m. m. till posten arbetskostnader och att denna post därutöver uppräknas med 500 kronor, att kostnaderna för frakter beräknas till ett med 2 300 kronor förhöjt belopp samt att en ny rubrik diverse omkostnader införes och att det under rubriken försökskostnader m. m. kvarstående beloppet 4 000 kronor överföres till denna rubrik.

Högskolestyrelsen har med hänsyn till de stegrade resekostnaderna och den av styrelsen föreslagna personalökningen vid statens husdjursförsök beräknat utgifterna för reseersättningar till 10 000 kronor, varav 5 000 kronor överförs från högskolans gemensamma reseersättningspost. Styrelsen hemställer vidare att posten övriga expenser uppräknas med 1 000 kronor på grund av stegrade priser och, med hänsyn till föreliggande publiceringsbehov, att posten publikationstryck höjes med 3 500 kronor.

Försöksgårdarna och studiegårdsverksamheten.

Högskolestyrelsen erinrar inledningsvis om att i de senast fastställda staterna för försöksgårdarna i enlighet med förslag av styrelsen för varje försöksgård upptagits tre utgiftsposter nämligen kostnader för försöksverksamheten, kostnader för investeringar och kostnader för jordbruksdriften samt en post för särskilda uppbördsmedel. För varje försöksgård skall föras sådan bokföring, att man ur densamma å ena sidan kan fastställa försöksverksamhetens kostnader och å andra sidan det ekonomiska resultatet från jordbruket.

Styrelsen framhåller, att specialräkenskaperna komma att kräva avsevärt mer arbete vid försöksgårdarna. Då bristen på skrivbiträde och tekniskt biträde redan tidigare gjort sig starkt gällande, är det nödvändigt, att vid varje försöksgård anställs en person som skrivbiträde och tekniskt biträde. Styrelsen hemställer nu, att ett belopp av 5 000 kronor för varje försöksgård beräknas för sådant arbetsbiträde. Avlöningen torde till att börja med kunna utgå i form av arvode, varför utgiften kan avföras på försöksgårdarnas specialstater.

Högskolestyrelsen beräknar följande ändringar i de för innevarande budgetår för de olika försöksgårdarna fastställda staterna.

Lanna försöksgård. Posten för investeringar föreslås ökad med 11 200 kronor till 14 700 kronor. Ökningen avses för täckdikning samt anskaffande av kylskåp till föreståndarbostaden och tvättmaskin till gårdens tvättstuga.

Offers försöksgård. Kostnaderna för försöksverksamheten beräknas öka med 6 800 kronor, kostnaderna för investeringar med 26 400 kronor och kostnaderna för jordbruksdriften med 3 100 kronor under det att uppborrdsmedlen beräknas till ett med 200 kronor ökat belopp. Av kostnaderna för investeringar hänföra sig 7 300 kronor till en ny hissanläggning, 10 200 kronor till utbyte av traktor samt inköp av gummihjulsvagnar och stallgödselspridare samt återstoden till utbyte av försökströskverk, inköp av trädgårds-traktor för försöksverksamheten och målningsarbeten.

Flahults försöksgård. Kostnaderna för försöksverksamheten beräknas öka med 5 000 kronor, kostnaderna för investeringar minska med 10 500 till 7 500 kronor och kostnaderna för jordbruksdriften öka med 29 500 kronor under det att uppborrdsmedlen beräknas till ett med 18 000 kronor höjt belopp. För att rätta en felföring i innevarande budgetårs stafförslag har kostnaderna för investeringar minskats med 10 500 kronor och kostnaderna för jordbruksdriften ökats med samma belopp. Det återstående beloppet på investeringsposten, 7 500 kronor, beräknas till bland annat stallgödselspridare, konstgödselspridare och traktorslåtermaskin.

Gisselås försöksgård. Kostnaderna för försöksverksamheten beräknas stiga med 3 900 kronor, kostnaderna för investeringar med 13 600 kronor, kostnaderna för jordbruksdriften med 9 500 kronor och uppborrdsmedlen med 4 600 kronor. Av investeringsanslaget avses 11 000 kronor att användas till inköp av traktor med redskap och 2 400 kronor till en trädgårdstraktor.

Brännbergs och Sunderbyns försöksgårdar. Posten investeringar föreslås ökad med 2 600 kronor till 4 100 kronor för att möjliggöra förbättringar av försöksutrustningen och inköp av två nya arbetsvagnar och en automatisk betningsmaskin.

Öjebyns försöksgård. Kostnaderna för försöksverksamheten beräknas öka med 3 000 kronor och kostnaderna för investeringar med 18 000 kronor till 24 000 kronor. Kostnaderna för jordbruksdriften väntas minska med 600 kronor och uppborrdsmedlen öka med 2 000 kronor. Av de till investeringar beräknade medlen avse 8 500 kronor inköp av ett tröskverk, 3 500 kronor inköp av en traktorbindare och 3 600 kronor inköp av en stråfoderpress.

Ugerups försöksgård. Kostnaderna för investeringar beräknas öka med 8 500 kronor och kostnaderna för jordbruksdriften med 11 000 kronor, medan uppborrdsmedlen upptagits till ett med 100 kronor ökat belopp. Av det till investeringar beräknade beloppet på 18 500 kronor hänföra sig 6 000 kronor till utbyte av traktor och 9 000 kronor till inköp av konstgödselspridare, två stallgödselspridare samt en skärmaskin med melasspump.

Omkostnaderna för *studiegårdsverksamheten* ha av högskolestyrelsen i samband med den tidigare berörda av styrelsen föreslagna omorganisatio- nen av sagda verksamhet beräknats öka med 16 800 kronor. Härvid erinras om att styrelsen i skrivelse den 23 augusti 1948 nödgats begära överskridande av det för innevarande budgetår anvisade anslaget med 16 800 kronor. Av den för nästa budgetår begärda ökningen avse 3 000 kronor resekostnader och 8 800 kronor expenser. Av sistnämnda belopp hänföra sig 800 kronor till

hyra och städning av studiegårdsledarens tjänstelokaler, 5 000 kronor till möbler och kontorsutrustning till dessa lokaler, 1 000 kronor till expenser för studiegårdsledaren och 2 000 kronor till kontorsutrustning till driftsledarna. Slutligen har styrelsen för publikationstryck upptagit 5 000 kronor.

Statskontoret framhåller att ämbetsverket icke blivit övertygat om behovet av att för varje försöksgård beräkna särskilt biträde för den nya räkenskapsföringen samt att i varje fall någon erfarenhet av det nya systemet borde avvaktas, innan en dylik personalökning genomföres.

Departementschefen.

I enlighet med mitt i det följande framlagda förslag till organisation av verksamheten vid nuvarande Institutet för husdjursförädling böra de av jordbruksförsöksutredningen härför beräknade omkostnaderna påföras de olika posterna på lantbrukshögskolans och statens lantbruksförsöks omkostnadsstat. De härvid angivna beloppen avse endast senare hälften av nästkommande budgetår.

Med hänsyn till medelsåtgången torde högskolans sjukvårdsanslag böra uppräknas med 2 000 kronor. Vidare vill jag föreslå, att posten reseersättningar höjes med tillhoppa 6 000 kronor, varav 5 000 kronor skulle avse reseersättningar till styrelsen, överinspektören och ekonomidirektören m. fl. och 1 000 kronor de ökade resekostnader, som kunna föränledas av att institutet vid Wiad knytes till högskolan. I anslutning till styrelsens förslag förordar jag, att för lantbruksförsöken under förevarande anslag beräknade reseersättningar, nämligen för jordbruksförsöken 12 000 kronor, varav 2 000 kronor till försöksledarna vid de fasta försöksfälten, och för husdjursförsöken 5 000 kronor, tillhoppa 17 000 kronor, överföras till försökens speciella stater.

Högskolans anslag till expenser för bränsle, lyse och vatten torde med hänsyn till Wiadinstitutets behov böra uppräknas med 3 000 kronor. Beträffande styrelsens beräkningar av kostnaderna för övriga expenser vill jag tillstyrka att bibliotekets anslag med hänsyn till den ökade personalen och verksamheten uppräknas med 1 000 kronor. Jag förordar vidare, att lantbrukshögskolans anslag till övriga expenser uppräknas i enlighet med styrelsens förslag med 10 300 kronor avseende ökade kostnader för städning m. m. samt föreslår att därutöver beräknas 1 000 kronor för detta ändamål vid Wiad. Det synes mig vidare lämpligt att baljväxtlaboratoriets samtliga omkostnader såsom styrelsen föreslagit föras på en post under rubriken övriga utgifter. Med anledning härav böra 4 000 kronor föras från expensposten till posten driftskostnader för baljväxtlaboratoriet. Däremot anser jag mig icke kunna tillstyrka medel till en diktafonanläggning för överinspektörens kansli.

Anslaget till publikationstryck bör enligt min mening uppräknas med 3 000 kronor, vari även inräknas kostnader för publicering av forskningsresultat vunna vid Wiad. Däremot kan jag icke tillstyrka något anslag till högskolans katalog. Jag vill i likhet med högskoleutredningen föreslå, att ett

belopp av 9 000 kronor anvisas till bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar och upptages såsom en ny post i omkostnadsstaten. Det synes nämligen vara av betydelse att lantbrukshögskolan även i detta hänseende blir jämställd med universiteten och övriga högskolor. Särskilda medel för sakkunnigarvoden anser jag ej behöva beräknas på lantbrukshögskolans stat. Jag torde få erinra om att Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen anvisa anslag på tilläggsstat till gällande riksstat till bestridande av sakkunnigarvoden vid jordbrukets och skogsbrukets högskolor. Mot den föreslagna höjningen av posten driftskostnader vid baljväxtlaboratoriet på 20 000 kronor, varav 4 000 kronor överförda från expensposten, vill jag icke resa några erinringar i den mån den kan rymmas inom ramen för en ökning av laboratoriets intäkter. De särskilda uppborrdsmedlen, varav huvuddelen utgöres av intäkter från baljväxtlaboratoriet och en mindre summa av inkomster för försålda publikationer, ha för nästkommande budgetår av högskolestyrelsen beräknats till 115 200 kronor. Jag har emellertid under hand av chefen för baljväxtlaboratoriet inhämtat, att laboratoriets inkomster för budgetåret 1947/48 uppgått till omkring 140 000 kronor mot beräknat omkring 105 000 kronor. Då till grund för den föreslagna ökningen av driftskostnadsposten bland annat ligger en beräknad ytterligare stegring av laboratoriets omsättning bör dess inkomster för budgetåret 1949/50 kunna beräknas till omkring 150 000 kronor. Jag vill därför föreslå, att posten särskilda uppborrdsmedel upptages till 150 200 kronor. Nettoutgifterna för ifrågakvarande institutioner finner jag sålunda kunna uppföras med $(111\,700 + 2\,000 + 6\,000 - 17\,000 + 3\,000 + 1\,000 + 10\,300 + 1\,000 + 3\,000 + 9\,000 + 16\,000 - 35\,000 =)$ 111 000 kronor.

I anslutning till den begärda uppräknigen av jordbruksförsökens reseanslag vill jag erinra om följande. Då två av de från vall- och mosskultur-föreningen till jordbruksförsöken överförda konsulenterna övergått till annan verksamhet, ha deras tjänster indragits i enlighet med beslutet om försöksverksamhetens organisation vid 1948 års riksdag. I avvaktan på närmare erfarenheter av denna omorganisation av försöksarbetet har jag icke velat biträda förslaget om ökning av personalen vid statens jordbruksförsök. Under dessa omständigheter synes mig någon uppräknig av jordbruksförsökens reseanslag icke vara erforderlig. Förevarande post bör därför endast ökas med det belopp, 12 000 kronor, som föreslagits överflyttat från högskolans reseanslag.

Posten övriga expenser torde vidare enligt mitt förmenande böra uppräknas med 2 000 kronor med hänsyn till de ökade kostnader som kunna väntas vid jordbruksförsökens omorganisation vid Ultuna. Anslaget till publikationstryck bör med hänsyn till den växande mängden publikationsfärdigt material ökas med 5 000 kronor.

Då jag icke finner en vidare specificering på olika poster av försöksverksamhetens försökskostnader nödvändig, vill jag föreslå, att samtliga delposter under rubriken övriga utgifter, i jordbruksförsökens stat för innevarande budgetår upptagna med tillhoppa 74 400 kronor, överförs till en enda

post under högskolans materielanslag benämnd försökskostnader och materiel vid statens jordbruksförsök.

Jordbruksförsökens expenser för bränsle, lyse och vatten torde böra minskas med 8 000 kronor på grund av försökens förflyttning till Ultuna.

Några uppborädsmedel torde av tidigare angivna skäl icke vidare böra beräknas för statens jordbruksförsök, vilket föranleder ett med 7 000 kronor ökat medelsbehov. Omkostnaderna för jordbruksförsöken skulle sålunda uppgå till $(150\,800 + 12\,000 + 2\,000 + 5\,000 + 7\,000 - 74\,400 - 8\,000 =)$ 94 400 kronor.

Beträffande statens husdjursförsök finner jag mig med hänsyn till de höjda resekostnaderna böra föreslå, att posten reseersättningar förutom med det från lantbrukshögskolans huvudanslag överförda beloppet på 5 000 kronor uppräknas med 3 000 kronor. Posten övriga expenser bör vidare ökas med 500 kronor och posten publikationstryck med 1 500 kronor. Jag får därvid erinra om att ett överskridande av anslaget för publikationstryck på 7 000 kronor beviljats för budgetåret 1948/49 på grund av en tillfällig anhopning av publikationsfärdigt material vid husdjursförsöken. Husdjursförsökens omkostnader skulle sålunda för budgetåret 1949/50 behöva upptagas med $(30\,500 + 8\,000 + 500 + 1\,500 =)$ 40 500 kronor. Sammanlagt skulle alltså till lantbruksförsökens omkostnader för nästa budgetår erforas $(94\,400 + 40\,500 =)$ 134 900 kronor.

I likhet med statskontoret anser jag ytterligare någon tids erfarenhet av det nya bokföringssystemet vid försöksgårdarna erforderlig, innan frågan om behovet av skrivbiträden vid dessa över huvud taget kan bedömas. Vidare finner jag mig i konsekvens med mitt tidigare ställningstagande till försöksverksamhetens omfattning i nuvarande läge icke kunna tillstyrka någon anslagshöjning för ifrågavarande ändamål. Däremot torde medel böra beräknas för vissa nödvändiga investeringar, varjämte kostnaderna för jordbruksdriften med hänsyn till de stegrade arbetskostnaderna böra uppräknas i en del fall.

För täckdikningsarbeten vid Lanna försöksgård böra enligt min mening under posten investeringar upptagas 5 000 kronor, vilket innebär en höjning av posten med 1 500 kronor. I staten för Offers försöksgård torde samma post böra höjas från 100 kronor till 15 000 kronor för att möjliggöra anskaffande av ny hissanläggning och utbyte av traktor. Därjämte torde kostnaderna för jordbruksdriften böra uppräknas med 3 100 kronor och uppborädsmedlen med 200 kronor. Posten investeringar vid Flahults försöksgård bör minskas med 13 700 kronor till 4 300 kronor. Vidare böra kostnaderna för jordbruksdriften uppräknas med 22 500 kronor och uppborädsmedlen med 18 000 kronor.

När verksamheten vid Gisselås försöksgård påbörjades av dåvarande Svenska mosskulturföreningen var man på många håll av den uppfattningen, att ett bärkraftigt jordbruk skulle kunna grundas på mellersta Norrlands vidsträckta mossmarker. Erfarenheterna ha emellertid visat, att detta är en synnerligen vansklighet uppgift, bland annat med hänsyn till svårigheten att

på dessa marker erhålla foder med en för djurens hälsotillstånd tillräckligt hög mineralämneshalt. Jag skulle vilja ifrågasätta, huruvida med rimliga kostnader några mer betydande försöksresultat kunna vinnas vid Gisselås utöver vad som redan framkommit. Då själva jordbruksdriften vid denna försöksgård dessutom går med avsevärd förlust torde det böra övervägas om försöksgården skall bibehållas. Enligt vad jag inhämtat pågår för närvarande en av lantbrukshögskolans styrelse igångsatt utredning om förutläggningarna för den fortsatta verksamheten vid Gisselås. Jag har i annat sammanhang denna dag uttalat att jag ämnar föreslå, att högskolestyrelsen får i uppdrag att utarbeta en plan för den fortsatta utbyggnaden av försöksgårdsverksamheten. Vid dessa utredningar torde här anförda synpunkter böra beaktas. I avvaktan på resultatet av sagda utredningar synes anslaget till investeringar vid denna försöksgård för nästkommande budgetår böra upptagas med ett oförändrat belopp av 100 kronor. Däremot böra kostnaderna för jordbruksdriften uppräknas med 9 500 kronor och uppbördsmedlen med 4 600 kronor.

Vid Brännbergs och Sunderbyns försöksgårdar torde posten investeringar böra höjas med 1 600 kronor till 3 600 kronor för att möjliggöra förbättringar i försöksutrustningen och inköp av nya arbetsvagnar.

Vid Öjebyns försöksgård anser jag, att 10 000 kronor böra anvisas till inköp av bland annat traktorbindare, stråfoderpress och elevator, vilket innebär att posten till investeringar bör ökas med 4 000 kronor. Posten kostnader för jordbruksdriften torde vid denna försöksgård kunna nedsättas med 600 kronor och uppbördsmedlen uppräknas med 2 000 kronor.

Posten kostnader för investeringar vid Ugerups försöksgård bör upptagas med ett oförändrat belopp av 10 000 kronor, vilket skulle möjliggöra bland annat utbyte av traktor samt inköp av en konstgödselspridare och en stallgödselspridare. Kostnaderna för jordbruksdriften torde få uppräknas med 11 000 kronor. Jag förutsätter dock därvid, att uppbördsmedlen kunna ökas med 4 500 kronor.

Någon särskild stat har tills vidare icke kunnat uppställas för försöksgården vid Wiad. Nettoinkomsten från denna försöksgård synes emellertid kunna uppskattas till omkring 20 000 kronor för år. Även om det är ovisst hur stort överskott som kan komma att belöpa å första halvåret 1950, torde man vid anslagsberäkningen för budgetåret 1949/50 böra utgå från en inkomst av 10 000 kronor för denna tid.

Omkostnaderna för försöksgårdarna för nästkommande budgetår kunna sålunda beräknas till $(64\,600 + 1\,500 + 17\,800 - 9\,200 + 4\,900 + 1\,600 + 1\,400 + 6\,500 - 10\,000 =)$ 79 100 kronor.

För studiegårdsverksamheten torde omkostnaderna böra uppräknas med 3 000 kronor avseende reseersättningar och med 7 700 kronor avseende expenser och publikationstryck. Jag får därvid erinra om att överskridande med dessa belopp av den särskilda staten för studiegårdsverksamheten redan beviljats för budgetåret 1948/49. Omkostnaderna under nästkommande bud-

getår böra alltså för denna verksamhet beräknas till (37 000 + 3 000 + 7 700 =) 47 700 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle till bestridande av omkostnaderna vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök för nästa budgetår erfordras (111 000 + 134 900 + 79 100 + 47 700 =) 372 700 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslaget användning.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	337 700	338 796
1948/49 (statsliggaren s. 727) ..	331 100	
1949/50 (förslag)	403 500	

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök hemställer i förenämnda skrivelse den 13 september 1948 att för nästkommande budgetår under anslaget anvisas 456 700 kronor.

I den plan för en upprustning av forskningsresurserna vid lantbrukshögskolan, som *högskoleutredningen* i sitt förenämnda betänkande framlagt, föreslås att forsknings- och undervisningsinstitutionernas årliga anslag under högskolans materielanslag, d. v. s. posten institutioner och samlingar uppräknas till 302 750 kronor. Beträffande fördelningen av detta anslag mellan de olika institutionerna skall här endast framhållas att utredningen föreslagit, att anslaget till det kemiska analyslaboratoriet minskas till 10 000 kronor, men att de institutioner och försöksanstalter som utnyttja detsamma i gengäld debiteras ett visst pris för rekvirerade analyser, förslagsvis motsvarande laboratoriets särskilda kostnader för dessa. Utredningen framhåller i anslutning härtill att det enligt dess uppfattning icke vore omöjligt, att den väntade ansvällningen av centrallaboratoriets arbetsbörda därigenom åtminstone i viss mån skulle kunna begränsas utan att den vetenskapliga verksamheten vid högskolan skulle lida något men.

Högskoleutredningen föreslår slutligen att den under högskolans materielanslag upptagna posten till exkursioner uppräknas med 1 800 kronor till 8 000 kronor och anslaget till fria föredrag med 450 kronor till 1 000 kronor.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök har i sina äskanden för budgetåret 1949/50 i stort sett följt högskoleutredningens förslag till anslag till högskolans institutioner. Dock föreslår styrelsen att anslaget till institutionen för lantbruksekonomi med hänsyn till de stora kostnader som äro förbundna med insamling av primärmateriel vid ekonomisk forskning beräknas till 20 000 kronor i stället för till av utredningen föreslagna 12 000 kronor. Vidare bör enligt styrelsen 20 000 kronor av de under anslaget till särskilda undersökningar utgående medlen till undersökningar rörande kromosomfördubblade typer av lantbruksväxter föras till den bota-

nisk-genetiska institutionens ordinarie omkostnads- och materielanslag eftersom dessa medel ändå användas för att bekosta skötseln av institutionens trädgård. Det årliga anslaget till den vid föregående års riksdag beslutade avdelningen för statistik och försöksteknik vid statens lantbruksförsök bör enligt styrelsen upptagas till 10 000 kronor.

Styrelsen tillstyrker utredningens förslag till anslag till exkursioner och fria föredrag, dock att den äskar en ytterligare ökning av anslaget till exkursioner med 2 000 kronor avseende studier i husbyggnadslära.

Högskolestyrelsen hemställer vidare att anslagen till apparatur m. m. vid baljväxtlaboratoriet, till fortsatta försök rörande baljväxtodlingen och till fortsatta jordbruksförsök skola utgå med oförändrade belopp under nästkommande budgetår.

Beträffande anslaget till jordbruksinventarier m. m. avseende statens jordbruksförsök har styrelsen med hänsyn till stegrade materielpriser ansett en uppräkningsartiklar vid de under innevarande budgetår inrättade kemiska och botaniska laboratorier vid statens jordbruksförsök. Anslaget föreslås sålunda uppräknat till 14 000 kronor.

Högskolestyrelsen erinrar fortsättningsvis om att 1945 års jordbruksförsöksutredning i sitt förslag till den lokala försöksverksamhetens omorganisation framhållit, att de lokala gödslingsförsöken böra ges i stort sett samma karaktär som de specialförsök, vilka av hushållningssällskapen för närvarande utföras för statens jordbruksförsöks räkning. Markkarteringens växande omfattning har enligt utredningen alltmer givit de lokala gödslingsförsöken karaktär av specialundersökningar och det torde därför icke längre vara rationellt att bibehålla skillnaden mellan lokala gödslingsförsök och specialförsök. Högskolans styrelse säger sig vara av samma uppfattning och föreslår att det nuvarande anslaget på 52 000 kronor till ersättning till försöksvärdar m. m. avseende statens jordbruksförsök uppdelas så att 34 000 kronor överförs till det särskilda anslaget till bidrag till lokal försöksverksamhet, 8 000 kronor till anslaget till bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor samt att återstoden, 10 000 kronor, uppföres som ny post under materielanslaget benämnd försökskostnader avseende statens jordbruksförsök. Dessa medel skulle enligt styrelsen användas till den försöksverksamhet, som av jordbruksförsökens egen personal bedrivs i Ultunas närmaste omgivning.

Högskolestyrelsen föreslår, främst på grund av höjda priser på kemikalier, en uppräkningsartiklar med 1 000 kronor av anslaget till förbrukningsartiklar vid statens husdjursförsök. Försökskostnaderna vid samma institution beräknas vidare för kommande budgetår till ett 27 000 kronor högre belopp. Højningen motiveras dels med att i motsats till de senaste åren då en beräknad reservation på 10 000 kronor kunnat avdras, man icke kunde räkna med någon sådan efter innevarande budgetår, dels med behovet av ökade anslag för bland annat försök rörande grönfoderkonservering. Kostnaderna för husdjursförsöken vid Öjebyn beräknas av styrelsen för kommande budgetår till ett 1 500 kronor lägre belopp eller till 2 500 kronor.

Övriga under materielanslaget tidigare upptagna poster äro till största delen utrustningsanslag av engångskaraktär och utgå därför automatiskt. Nya utrustningsanslag uppföras i styrelsens förslag i stället under det särskilda anslaget till inredning och utrustning till vilket även posten apparatur m. m. vid statens jordbruksförsök överförts.

Departementschefen.

Eftersom jag icke ansett mig kunna föreslå en omedelbar upprustning av lantbrukshögskolans resurser i den omfattning högskoleutredningen och högskolans styrelse förordat torde de årliga anslagen till forsknings- och undervisningsinstitutionerna kunna beräknas till något lägre belopp än de av utredningen och styrelsen föreslagna. Jag anser därför höjningen av posten institutioner och samlingar kunna begränsas till 71 500 kronor. Därutöver vill jag förorda, att det årliga anslaget till institutionen för avels- och raslära uppräknas med ytterligare 10 000 kronor avseende verksamheten vid Wiad. Därav är emellertid endast hälften erforderlig under nästa budgetår. Posten institutioner och samlingar bör därför för nästkommande budgetår beräknas till sammanlagt (160 000 + 71 500 + 5 000 =) 236 500 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller efter Kungl. Maj:ts bemyndigande högskolestyrelsen att fastställa fördelningen mellan högskolans institutioner av förevarande medel. Jag finner därvid de synpunkter högskoleutredningen framlagt beträffande anslaget till analyslaboratoriet och ersättningen för rekvirerade analyser beaktansvärda. Det torde emellertid ankomma på högskolestyrelsen att inkomma med ett detaljerat förslag i frågan.

Utgifterna för apparatur m. m. vid baljväxtlaboratoriet samt för fortsatta försök rörande baljväxtodling och fortsatta jordbruksförsök torde enligt min uppfattning lämpligen överföras från materielanslaget till anslaget för inredning och utrustning respektive anslaget för särskilda undersökningar.

Till exkursioner böra enligt min mening i enlighet med utredningens förslag beräknas 8 000 kronor varav 1 000 kronor böra avse exkursioner i husbyggnadslära. Detta innebär en ökning av posten med 1 800 kronor. Jag har redan i ett tidigare sammanhang framhållit att anslaget till fria föredrag enligt min mening bör överföras till högskolans arvodespost och där upptagas med det av utredningen föreslagna beloppet.

Jag vill även erinra att jag under omkostnadsanslaget uttalat att lantbruksförsökens försökskostnader lämpligen kunde sammanföras till en post för vardera försöksinstitutionen benämnd försökskostnader och materiel. Jag har sålunda förordat, att de under rubriken övriga utgifter i jordbruksförsökens stat upptagna posterna på tillhoppa 74 400 kronor skulle överföras till förenämnda post för jordbruksförsöken. Posten ersättningar till försöksvärdar m. m. avseende statens jordbruksförsök bör utgå, varvid av de under posten upptagna medlen 10 000 kronor böra föras till försökskostnader och materiel avseende statens jordbruksförsök, 34 000 kronor till anslaget till bidrag till lokal försöksverksamhet och 8 000 kronor till anslaget till bidrag

till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor. Till förenämnda samlingspost bör även överföras under jordbruksinventarier m. m. avseende statens jordbruksförsök upptaget anslagsbelopp på 6 500 kronor. På grund av ökade priser på materiel bör ifrågavarande post slutligen uppräknas med 6 100 kronor. Under posten försökskostnader och materiel avseende statens jordbruksförsök böra sålunda beräknas (74 400 + 10 000 + 6 500 + 6 100 =) 97 000 kronor.

Nuvarande poster till förbrukningsartiklar och försökskostnader avseende statens husdjursförsök samt till försökskostnader vid Öjebyns försöksgård böra sammanslås till en post, försökskostnader och materiel avseende statens husdjursförsök. Kostnaderna för husdjursförsöksverksamheten vid Öjebyn torde i enlighet med högskolestyrelsens förslag därvid böra beräknas till 2 500 kronor. På grund av att någon reservation icke väntas föreligga på posten vid innevarande budgetårs utgång samt med hänsyn till inträffade prisstegringar torde en uppräknning med 16 000 kronor vara motiverad. Med utgångspunkt från vad jag här anfört synes posten försökskostnader och materiel vid statens husdjursförsök för nästa budgetår böra beräknas till (4 000 + 31 500 + 2 500 + 16 000 =) 54 000 kronor.

Slutligen vill jag föreslå att en ny post upptages till omkostnader och materiel avseende avdelningen för statistik och försöksteknik och att denna bestämmes till 8 000 kronor.

Med beaktande av det anförda skulle följaktligen högskolans anslag till materiel m. m. för nästa budgetår behöva beräknas till (236 500 + 8 000 + 97 000 + 54 000 + 8 000 =) 403 500 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid meddela erforderliga föreskrifter rörande anslags disposition.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	35 000	33 487
1948/49 (statsliggaren s. 728)	25 000	
1949/50 (förslag)	35 000	

1946 års högskoleutredning föreslår, att årsanslaget till bokinköp och bokbindning vid högskolans bibliotek upptages till 35 000 kronor.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök hemställer i sin förenämnda skrivelse, att bibliotekets årliga anslag med hänsyn till den nyutkommande lantbruksvetenskapliga litteraturens omfattning måtte höjas till 55 000 kronor samt att biblioteket därjämte måtte erhålla ett engångsanslag på 60 000 kronor för komplettering och bindning. Styrelsen hänvisar därvid även till den utvidgning av bibliotekets verksamhetsområde som nyinrättandet av ett flertal institutioner måste innebära.

Departementschefen.

I likhet med högskoleutredningen finner jag det motiverat att bibliotekets årsanslag i samband med utvidgningen av verksamheten vid högskolan höjes till 35 000 kronor. Däremot anser jag icke tillräckliga skäl föreligga för ett engångsanslag till biblioteket.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Stipendier.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	16 700	14 363
1948/49 (statsliggaren s. 728)	23 500	
1949/50 (förslag)	34 100	

Av det för löpande budgetår anvisade anslaget avse 16 000 kronor 20 elevstipendier à 800 kronor och 7 500 kronor tre licentiatstipendier à 2 500 kronor.

Högskolestyrelsen erinrar i sin skrivelse om att doktorandstipendier à 5 000 kronor enligt föregående års riksdagsbeslut skola inrättas vid lantbrukshögskolan från och med budgetåret 1949/50 och att antalet licentiatstipendier skall utökas till sju. Med hänsyn till det för närvarande ringa antalet studerande till högre examina föreslår styrelsen emellertid att för kommande budgetår anvisas medel endast till ett doktorandstipendium och tre licentiatstipendier. Styrelsen framhåller vidare att de sju stipendierum som hittills funnits tillgängliga i högskolans lokaler nu måste tas i anspråk för den beslutade utvidgningen av högskolans institutioner och föreslår att antalet elevstipendier som ersättning härför ökas från 20 till 27.

Departementschefen.

Eftersom jag icke har något att erinra mot högskolestyrelsens beräkning av stipendieanslaget föreslår jag att medel under detta anslag beräknas till ett doktorandstipendium à 5 000 kronor, tre licentiatstipendier à 2 500 kronor och 27 elevstipendier à 800 kronor med tillhoppa (5 000 + 7 500 + 21 600 =) 34 100 kronor.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Underhåll av byggnader m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	25 000	24 895
1948/49 (statsliggaren s. 728)	27 000	
1949/50 (förslag)	35 000	

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök hemställer att anslaget till byggnadsunderhåll för nästkommande budgetår måtte uppföras med 57 000 kronor. Styrelsen framhåller därvid, att många av byggnaderna varit i bruk så länge att de numera fordra ett avsevärt underhåll, all-

rahelst som detta under krigsåren med hänsyn till minskat anslag måst eftersättas. Ett ytterligare uppskov med underhållet skulle enligt styrelsen medföra uppenbar risk för byggnadsbeståndet. Värdet av de byggnader för vilka högskolan har underhållsskyldighet kan den 1 juli 1949 beräknas uppgå till 7,5 miljoner kronor. Styrelsen har uppskattat underhållskostnaderna till en procent av detta värde samt avdragit de till 18 000 kronor uppskattade uppbördsmedlen.

Departementschefen.

Med hänsyn till de stegrade priserna och det ökade byggnadsbeståndet vid lantbrukshögskolan anser jag att ifrågavarande anslag bör uppräknas med 8 000 kronor till 35 000 kronor, varvid även underhåll av institutionsbyggnaden vid Wiad bör bestridas från anslaget.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Inredning och utrustning.

	Anslag
1947/48	—
1948/49 (statsliggaren s. 728)	193 400
1949/50 (förslag)	403 300

1946 års högskoleutredning föreslår, att till lantbrukshögskolans undervisnings- och forskningsinstitutioner anvisas ett engångsanslag av 1 036 000 kronor för utrustning.

Högskolestyrelsen hemställer att under ifrågavarande anslag anvisas 1 072 600 kronor för budgetåret 1949/50. Styrelsen följer därvid i de flesta fall utredningens förslag. Av de av utredningen föreslagna anslagen till institutionerna för växtodlingslära samt systematisk botanik och ärftlighetslära på 95 000 kronor respektive 105 000 kronor skulle dock såsom en första etapp i utbyggnaden endast beräknas 24 000 kronor respektive 30 000 kronor. Återstoden borde enligt styrelsen anvisas när de byggnader kommit till stånd, vilkas utrustning anslagen i stor utsträckning avse. Vidare föreslår styrelsen att det till mikrobiologiska institutionen och baljväxtlaboratoriet beräknade anslaget på 130 000 kronor med hänsyn till prisstegringar och behovet av ytterligare utrustning för den nyuppförda institutionsbyggnaden uppräknas till 182 500 kronor samt att anslaget till möbler och kontorsinventarier vid kansliet och kamrerarexpeditionen upptages till 20 000 kronor. Styrelsen hemställer även att det av 1945 års jordbruksförsöksutredning föreslagna engångsanslaget på 35 300 kronor till lantbrukshögskolans analyslaboratorium anvisas på nästkommande års budget. Slutligen anholder styrelsen, att för utrustning av statens jordbruksförsök beräknas: för kemiska och botaniska laboratorierna 20 000 kronor, för kontorsmaskiner m. m. 18 500 kronor samt för en lastbil, en jeep och ett Belosaggregat för mekanisering av fältförsöksarbetet 25 000 kronor. Lastbilen och jeepen skulle enligt styrelsen användas till transporter till och från Uppsala och

de olika försöksplatserna på och omkring Ultuna egendom. Därvid skulle de hästar, som jordbruksförsöken disponera för transporter vid sin nuvarande förläggning, säljas.

Till sist äskar styrelsen under denna punkt ett engångsanslag på 33 000 kronor till utrustning av den nyupprättade avdelningen för statistik och försöksteknik.

Departementschefen.

I konsekvens med den ståndpunkt jag tidigare intagit till utredningens förslag vill jag förorda, att endast en del av det av utredningen och högskolestyrelsen föreslagna anslaget till inredning och utrustning anvisas för nästkommande budgetår. Sparsamhet är på denna punkt så mycket mer motiverad, som utredningens förslag i stor utsträckning avser inredning och utrustning i anslutning till de nybyggnadsprojekt utredningen framlagt men som tills vidare enligt min uppfattning måste ställas på framtiden. Även på denna punkt torde alltså upprustningen av högskolans resurser böra genomföras i etapper, och som ett första steg vill jag föreslå ett utrustningsanslag till forsknings- och undervisningsinstitutioner m. m. på 393 300 kronor. Däri inbegripas utgifter för apparatur m. m. vid baljväxtlaboratoriet, vilka såsom tidigare anförts synas böra överföras från materielanslaget till förevarande anslag. Beträffande jordbruksförsöken förordar jag, att till laboratorie- och kontorsutrustning anvisas 10 000 kronor. Däremot kan jag icke tillstyrka, att medel nu beräknas för inköp av lastbil m. m. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med $(393\ 300 + 10\ 000 =)$ 403 300 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fördela anslaget på olika ändamål. Rörande denna fördelning må här endast framhållas, att ett betydande belopp beräknats till den mikrobiologiska institutionen, vilket motiveras av att nybyggnaden för denna institution nyligen färdigställts och därför är i behov av utrustning. I detta belopp ingå även merkostnader för viss utrustning, vartill medel tidigare anvisats. Därjämte medför den alltmer utvidgade verksamheten vid baljväxtlaboratoriet vissa utrustningskostnader.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Särskilda undersökningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	140 000	147 664
1948/49 (statliggaren s. 728) ..	145 000	
1949/50 (förslag)	77 400	

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök hemställer, att anslaget till särskilda undersökningar för nästa budgetår måtte upptagas med 193 200 kronor, varav 125 000 kronor till försöksverksamhet på täckdikningens område.

Såsom tidigare framhållits föreslår styrelsen, att 20 000 kronor av det under anslaget till särskilda undersökningar tidigare upptagna beloppet till undersökningar rörande kromosomfördubblade typer av lantbruksväxter föres till den botanisk-genetiska institutionens årliga materielanslag. Styrelsen framhåller härvid, att dessa medel användas till skötsel av institutionens trädgård och att kostnaderna härför äro desamma, oavsett vilka undersökningar som där bedrivs. Det synes styrelsen därför riktigare att medlen föras på institutionens årliga anslag. Vidare föreslår styrelsen, att den därefter kvarstående delen av denna anslagspost uppräknas med 5 000 kronor till 10 000 kronor.

Styrelsen förordar i överensstämmelse med 1945 års jordbruksförsöksutrednings uttalande, att de under punkten särskilda undersökningar tidigare upptagna anslagen till försöksverksamhet med matpotatis, till stallgödsselförsök och till forskning och försöksverksamhet vid statens jordbruksförsök beträffande ogräsen bekämpande på tillsammans (3 000 + 50 000 + 9 200 =) 62 200 kronor överföras till anslaget till bidrag till lokal försöksverksamhet. Av orsaker som tidigare framhållits borde dessa försök, såsom jordbruksförsöksutredningen uttalat, ges samma karaktär som de specialförsök, vilka utföras av hushållningssällskapen för jordbruksförsökens räkning. Det funnes därför icke någon anledning att upprätthålla en distinktion dem emellan.

Styrelsen föreslår vidare att anslaget till agropedologisk undersökning över kalkningens inverkan på växtnäringstillståndet i sura, utlakade jordar uppräknas med 1 600 kronor till 5 100 kronor. Anslaget användes för närvarande till avlöning av ett laboratoriebiträde för ifrågavarande undersökning. Då det för dess genomförande behövs väl kvalificerad arbetskraft är det styrelsens uppfattning, att arvodet till biträdet bör utgå med ett högre belopp än hittills. Styrelsen erinrar fortsättningsvis om att det för närvarande utgår ett specialanslag på 3 200 kronor till bevattningsförsök och att detta disponeras av institutionen för agronomisk hydroteknik. Styrelsen föreslår att anslaget för nästa budgetår uppräknas till 20 000 kronor och motiverar detta förslag med hänvisning till bevattningens stegrade betydelse för det svenska jordbruket. Det nuvarande anslaget har enligt styrelsen på grund av de stegrade priserna dessutom blivit otillräckligt till och med för den försöksverksamhet, som av institutionen redan bedrivs på detta område.

I samband med att den av täckdikningsförsöksnämnden ledda försöksverksamheten i enlighet med tidigare anförda förslag förutsattes komma att inordnas i den hydrotekniska institutionen vid högskolan anser nämnden att en del av de medel, som tidigare som särskilt anslag utgått till denna verksamhet, böra överföras till högskolans anslag för särskilda undersökningar och där för nästkommande budgetår upptagas med 125 000 kronor. I iikhet med vad som tidigare varit fallet bör ett visst belopp, förslagsvis 20 000 kronor, avse forskning på området parallellt med försöksverksamheten. Beträffande beräkningen av det sålunda äskade anslaget anför nämnden bland annat följande.

Omkostnaderna för täckdikningsförsöksverksamheten under budgetåret 1949/50 beräknas för de fasta täckdikningsförsöken uppgå till 28 500 kronor, varav 19 000 kronor till ersättning åt försöksvärdarna samt 9 500 kronor för den lokala tillsynen. Vidare beräknas kostnaderna för de ca 100 lokala försöken till 30 000 kronor. Då även under budgetåret 1949/50 extra personal i viss omfattning torde behöva anställas, synes ett belopp av 5 000 kronor härför vara erforderligt. Till reseersättningar synes i likhet med föregående år ett belopp av 9 000 kronor böra vara disponibelt. Därjämte torde ett belopp av 2 500 kronor för expenser böra upptagas.

Till omkostnader torde sålunda sammanlagt behöva beräknas 75 000 kronor.

Av täckdikningsförsöksanslaget för budgetåret 1948/49 beräknas ett belopp av 30 000 kronor bli taget i anspråk för forskningsändamål parallellt med försöksverksamheten. Detta kommer att medföra att utläggningen av täckdikningsförsök i avsedd omfattning icke helt kan genomföras under nämnda år utan delvis måste anstå till budgetåret 1949/50. För att täcka den brist som härigenom uppstår bör sålunda utöver den beräknade summan av 75 000 kronor tillkomma nämnda belopp av 30 000 kronor för budgetåret 1949/50.

Då det är av största betydelse att även i fortsättningen forskning i samband med försöksverksamheten bedrivs i erforderlig omfattning vill nämnden hemställa att ett belopp av 20 000 kronor för budgetåret 1949/50 för detta ändamål ställes till lantbrukshögskolans förfogande.

Det beräknade medelsbehovet för täckdikningsförsöksverksamheten under budgetåret 1949/50 uppgår sålunda till $75\,000 + 30\,000 + 20\,000 = 125\,000$ kronor. I denna summa ingår emellertid icke det belopp av 29 600 kronor som för närvarande tages i anspråk för arvoden åt försöksledare, försöksassistent och kontorsbiträde.

Högskolestyrelsen tillstyrker vad nämnden sålunda föreslår.

Eftersom den från det särskilda anslaget till jordbearbetningsförsök avlönade personalen föreslås inplacerad på löneplan anser högskolestyrelsen anslaget kunna minskas med 3 000 kronor till 7 000 kronor. Slutligen föreslår styrelsen att övriga anslag under rubriken särskilda undersökningar för nästa budgetår upptagas med oförändrade belopp med undantag av att något anslag icke längre bör beräknas till forskning rörande natriumkloratets användbarhet som ogräsbekämpningsmedel.

Departementschefen.

Jag kan icke finna tillräcklig anledning föreligga att överföra 20 000 kronor från anslagsposten undersökningar rörande kromosomfördblade typer av lantbruksväxter till den botanisk-genetiska institutionens årsanslag. Icke heller synes det mig nödvändigt att nu uppräknat förevarande post, varför jag föreslår att den för nästa budgetår upptages med ett oförändrat belopp av 25 000 kronor.

Däremot vill jag icke resa några erinringar mot styrelsens hemställan, att i enlighet med jordbruksförsöksutredningens uttalande vissa av statens jordbruksförsök under förevarande rubrik disponerade anslag om tillhoppa 62 200 kronor överföras till bidrag till lokal försöksverksamhet. Jag vill även förorda bifall till en höjning av anslaget till agropedologisk undersökning med 1 600 kronor. Med hänsyn till det betydande anslag till hydro-

teknisk forskning, som utgår i samband med anslaget till täckdikningsförsöksverksamhet, finner jag det däremot icke nödvändigt att nu uppräknat det särskilda anslaget till bevattningsförsök.

Jag har redan tidigare i samband med beräkningarna av högskolans avlöningsanslag hävdad att täckdikningsförsöksverksamheten icke nu bör städigvarande inordnas i lantbrukshögskolans organisation. Medel till denna verksamhet torde därför liksom hittills böra utgå från särskilt anslag till täckdikningsförsök m. m. i anslutning till övriga anslag till jordbrukets rationalisering. Jag vill i detta sammanhang erinra om att det i föregående års statsverksproposition uttalades, att förevarande verksamhet borde anpassas till det där föreslagna anslagsbeloppet. Jag finner det därför icke lämpligt att för nästa budgetår beräkna någon kompensation för de medel som under innevarande budgetår använts till vetenskaplig forskning. I övrigt har jag icke något att erinra mot täckdikningsförsöksnämndens anslagsberäkningar och föreslår, att anslaget för nästa budgetår upptages med 95 000 kronor jämte arvoden till vid verksamheten anställd personal eller tillhoppa 125 000 kronor.

De av institutionen för allmän jordbrukslära disponerade medlen till jordbearbetningsförsök böra enligt min mening upptagas med oförändrat belopp, då jag, såsom jag tidigare framhållit, icke för närvarande vill föreslå, att den av dessa medel avlönade personalen uppföres på löneplan.

Jag har ingen erinran mot styrelsens förslag att posten på 15 000 kronor till forskning rörande natriumkloratets användbarhet som ogräsbekämpningsmedel indrages samt att övriga anslagsposter uppföras med oförändrade belopp.

Till denna anslagsrubrik böra slutligen från materielanslaget överföras de båda anslagsposterna till fortsatta försök med haljväxter och till fortsatta jordbruksförsök om vardera 4 000 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat torde anslaget till särskilda undersökningar för nästkommande budgetår behöva bestämmas till $(145\ 000 - 62\ 200 + 1\ 600 - 15\ 000 + 4\ 000 + 4\ 000 =) 77\ 400$ kronor.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avkastningsbedömning rörande avelssvin.

För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett obe-tecknat anslag å 44 800 kronor. Rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren s. 729.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök hemställer att anslaget för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp.

Departementschefen.

Då jag icke har något att erinra mot denna styrelsens hemställan föreslår jag, att anslaget för avkastningsbedömning rörande avelssvin även för nästkommande budgetår uppföres med 44 800 kronor.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till lokal försöksverksamhet.

Under rubriken bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök är för innevarande budgetår anvisat ett obetecknat anslag av 89 000 kronor. Bestämmelser angående anslaget användning äro meddelade i kungörelsen den 31 mars 1939 (nr 109).

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök föreslår, att under förevarande anslag sammanföres samtliga de belopp som avse den försöksverksamhet som statens jordbruksförsök skall bedriva utanför förläggningssorten samt utanför den fasta försöksverksamheten vid försöksgårdar, försöksstationer och fasta försöksfält. Styrelsen beräknar för nästa budgetår kostnaderna för denna försöksverksamhet till 580 000 kronor varav 34 000 kronor föreslås överförda från högskolans materielanslag och 62 200 kronor från anslaget till särskilda undersökningar. Den reella anslagsökningen belöper sig därför till (580 000 — 89 000 — 34 000 — 62 200 =) 394 800 kronor.

Styrelsen framhåller i detta sammanhang nödvändigheten av att försöksverksamheten erhåller tillräckliga arbetsresurser. Styrelsen påpekar därvid, att 1945 års jordbruksförsöksutredning föreslagit att ersättningarna för försöken skulle utgå med belopp, som täcka hushållningssällskapens kostnader för desamma, samt att verksamheten borde utvidgas och kompletteras med ett antal nya representativa försöksserier. Efter överläggningar med hushållningssällskapen har en kalkyl uppgjorts varvid de årliga kostnaderna för försöksverksamheten vid full utbyggnad beräknats till 865 000 kronor. Då emellertid enligt styrelsen denna utbyggnad bör genomföras etappvis, har det för nästkommande budgetår erforderliga anslaget beräknats till 580 000 kronor.

Styrelsen säger sig även ämna efter närmare utredning inkomma med förslag till ny kungörelse rörande verksamheten samt hemställer, att anslaget i fortsättningen uppföres som reservationsanslag.

Departementschefen.

I likhet med vad jag tidigare framhållit är jag icke beredd att för kommande budgetår föreslå någon utvidgning av försöksverksamheten. Anslagen till denna verksamhet torde böra inskränkas till vad som är erforderligt för att hålla den vid nuvarande nivå. Då förevarande anslag utgått med praktiskt taget oförändrat belopp under ett flertal år torde det som kompenstation för stegringen i priser och arbetskostnader böra uppräknas med 39 800 kronor. Denna kompenstation torde främst böra användas till en fullständigare ersättning till hushållningssällskapen för deras kostnader för försöksverksamheten och icke till en utvidgning av densamma.

Jag har ingen erinran mot styrelsens förslag att till förevarande anslag överföras 34 000 kronor från materielanslaget och 62 200 kronor från an-

slaget till särskilda undersökningar. Anslaget, som torde böra benämnas Bidrag till lokal försöksverksamhet, bör sålunda enligt min mening för nästa budgetår bestämmas till $(89\ 000 + 39\ 800 + 34\ 000 + 62\ 200 =)$ 225 000 kronor. Eftersom arbetet vid försöksverksamheten uppdelas i vegetationsperioder och icke i budgetår torde anslaget böra uppföras som reservationsanslag.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor.

För innevarande budgetår är för ändamålet anvisat ett obetecknat anslag av 22 000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren s. 730.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök hemställer, att anslaget för kommande budgetår upptages med 111 000 kronor. Då 8 000 kronor enligt styrelsens förslag överförs från materielanslaget till förevarande anslagsrubrik, innebär beräkningen en reell ökning med $(111\ 000 - 22\ 000 - 8\ 000 =)$ 81 000 kronor.

Även med avseende på detta anslag hänvisar styrelsen till nödvändigheten av att försöksverksamheten erhåller tillräckliga arbetsresurser och framlägger en omfattande plan för den fasta försöksverksamhetens utbyggnad. Planen innebär bland annat en utökning av antalet försöksstationer från 20 till 30 och antalet fasta försöksfält från 9 till 22. I likhet med vad som av försöksutredningen föreslagits beträffande den lokala försöksverksamheten hävdar styrelsen, att även vid de fasta försöken ersättning bör utgå med belopp som täcka kostnaderna, vilket föranleder styrelsen till en väsentlig uppräknings av bidragen. Vid full utbyggnad uppskattas den årliga kostnaden sålunda till 175 000 kronor, men eftersom utbyggnaden enligt styrelsen bör genomföras etappvis beräknas anslagsbehovet för budgetåret 1949/50 till endast 111 000 kronor. Styrelsen hemställer även, att anslaget i fortsättningen uppföres som reservationsanslag.

Departementschefen.

Med samma motivering som jag anfört beträffande anslaget till lokal försöksverksamhet vill jag föreslå, att ifrågavarande anslag uppräknas med 13 000 kronor för att bidragen bättre skola kunna motsvara kostnaderna för verksamheten i dess nuvarande omfattning. Med hänsyn till den av mig tidigare förordade överföringen av 8 000 kronor från högskolans materielanslag anser jag anslaget för nästkommande budgetår böra bestämmas till $(22\ 000 + 13\ 000 + 8\ 000 =)$ 43 000 kronor. Jag förordar, att anslaget såsom styrelsen föreslagit uppföres som reservationsanslag.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Kostnader för specialkurs för utbildande av maskinkonsulenter.

I riksstaten för innevarande budgetår har under denna rubrik upptagits ett reservationsanslag av 28 600 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren s. 730.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök hemställer, att anslaget för kommande budgetår måtte upptas med 20 000 kronor. Styrelsen föreslår nämligen, att en kurs för utbildande av maskinkonsulenter anordnas även under nästa budgetår, men att antalet elever vid denna begränsas till tio.

Departementschefen.

Eftersom jag icke har något att erinra mot styrelsens beräkning av förevarande anslag vill jag föreslå, att detsamma för budgetåret 1949/50 uppföres med 20 000 kronor.

Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök har i skrivelse den 11 oktober 1948 hemställt, att till byggnadsarbeten vid högskolan och lantbruksförsöken för nästa budgetår måtte anvisas ett anslag av 7 884 200 kronor. Anslaget avses fördelas på följande byggnadsarbeten:

- | | |
|---|------------------|
| 1. Byggnadsarbeten för försöksverksamheten sammanhängande med 1945 års jordbruksförsöksutrednings förslag | kronor 2 791 000 |
| 2. Byggnadsarbeten föreslagna av 1946 års högskoleutredning | » 4 457 000 |
| 3. Iordningställande av provisoriska lokaler för vissa institutioner | » 162 000 |
| 4. Byggnadsarbeten m. m. vid Flahults försöksgård | » 71 800 |
| 5. Byggnadsarbeten vid Ugerups försöksgård | » 23 000 |
| 6. Byggnadsarbeten vid Öjebyns försöksgård | » 300 000 |
| 7. Tillbyggnad av fjäderfäanläggningen vid Bäcklösa m. m. » | 79 400 |

Summa kronor 7 884 200

I skrivelse den 4 december 1948 har högskolestyrelsen lämnat ett förslag till turordning för nämnda byggnadsarbeten. Därvid har styrelsen i första rummet upptagit iordningställandet för en kostnad av 162 000 kronor av provisoriska lokaler för vissa institutioner intill dess de av 1946 års högskoleutredning föreslagna nya institutionsbyggnaderna komma till stånd. Enligt styrelsen är det nödvändigt att dessa provisoriska lokaler färdigställas under sommaren 1949 för att de nya befattningshavarna skola kunna beredas

arbetsmöjligheter vid högskolan. I övrigt har styrelsen såsom närmast i angelägenhetsgrad upptagit byggnadsföretag för jordbruks- och husdjursförsöken, nybyggnad för botanisk-genetiska institutionen samt bostäder åt en fältassistent och en reparatör. Kostnaderna för dessa byggnadsarbeten ha uppskattats till 2 905 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har i sitt den 11 december 1948 avgivna utlåtande över högskolestyrelsens anslagsäskanden rörande byggnadsfrågor icke rest några erinringar mot styrelsens förslag eller beräkningar men framhållit, att ritningarna till de föreslagna byggnaderna torde erfordra en väsentlig bearbetning innan arbetena komma till utförande.

Byggnadsstyrelsen erinrar i sin förenämnda skrivelse den 14 oktober 1948 om att frågan om vaktmästarlokal och vegetationshall vid lantbrukshögskolans mikrobiologiska institution enligt föregående års riksdags beslut sköts på framtiden. Byggnadsstyrelsen anför därefter i huvudsak följande.

Efter samråd med styrelsen för lantbrukshögskolan får byggnadsstyrelsen härmed återkomma till berörda byggnadsfrågor.

Den under uppförande varande byggnaden för mikrobiologiska institutionen jämte baljväxtlaboratoriet beräknas bliva färdigställd omkring den 1 april 1949. Då institutionens arbete sålunda kommer att vara i full gång inom den nya byggnaden under nästkommande vegetationsperiod, synes det nödvändigt, att jämväl vaktmästarbostaden och vegetationshallen nu komma till utförande.

Härtill kommer, att det visat sig förenat med betydande svårigheter att anordna det för institutionen i fråga erforderliga skyddsrummet inom institutionsbyggnadens källare. Vid företagen undersökning har byggnadsstyrelsen därför i samråd med civilförsvarsstyrelsen funnit, att skyddsrummet lämpligast borde anordnas inom tillgängliga utrymmen i källarvåning-
en till den planerade vaktmästarbostaden.

Med anledning härav har det tidigare överlämnade förslaget till vaktmästarbostad omarbetats varvid byggnadsstyrelsen beräknat kostnaderna enligt nu rådande prisläge för genomförande av sistnämnda förslag till 45 000 kronor.

Lantbrukshögskolans styrelse har vidare framhållit, att i nybyggnaden för mikrobiologiska institutionen med baljväxtlaboratoriet ingå växthus, i första hand avsedda för de kontrollodlingar, som erfordras för fastställandet av aktiviteten hos baljväxtkulturerna, samt att för sistnämnda verksamhet jämväl kräves odlingar i kärlförsöksgård (vegetationshall) under sommarmånaderna.

Byggnadsstyrelsen beräknar kostnaderna enligt nu rådande prisläge för utförande av nämnda kärlförsöksgård till 23 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen hemställer sålunda, att för nästkommande budgetår anvisas ett byggnadsanslag på (45 000 + 23 000 =) 68 000 kronor för uppförande av vaktmästarbostad och vegetationshall vid lantbrukshögskolans mikrobiologiska institution.

Departementschefen.

Såsom jag redan tidigare framhållit har jag icke ansett mig annat än i ytterst begränsad omfattning kunna föreslå nybyggnader under budgetåret 1949/50 vid lantbrukshögskolan. Det vid 1948 års riksdag godkända

principprogrammet innefattade emellertid, att en vegetationshall och växt-hus m. m. för den nyinrättade institutionen för växtsjukdomslära skulle uppföras under nästa budgetår. Om så befinner sig möjligt, torde denna anläggning böra tills vidare få disponeras även av institutionerna för växtodlingslära och allmän jordbrukslära. På grund av inträffade prisstegringar torde kostnaderna, som i september 1947 uppskattades till 270 000 kronor, böra beräknas till 286 000 kronor. Nämnade belopp torde böra anvisas för nästa budgetår. Vidare torde vissa byggnadsarbeten för att iordningställa provisoriska lokaler, främst för de nya institutionerna, vara nödvändiga. Då en stor del av de för ändamålet av högskolestyrelsen upptagna utgifterna närmast avse utrustning och sålunda böra bestridas från de medel, som anvisats till inredning och utrustning, finner jag anslagsbehovet under byggnadsanslaget kunna begränsas till 57 000 kronor. Slutligen torde den föreslagna vegetationshallen vid den mikrobiologiska institutionen böra komma till utförande. Härför synas böra upptagas 23 000 kronor. För budgetåret 1949/50 skulle sålunda behöva anvisas ett anslag till byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök å (286 000 + 57 000 + 23 000 =) 366 000 kronor.

Institutet för husdjursförädling.

1945 års jordbruksförsöksutrednings förslag.

Efter en inledande redogörelse för WiadInstitutets tillkomst och hittillsvarande verksamhet behandlar utredningen rent principiellt behovet av forsknings- och försöksverksamhet på husdjursgenetikens område. Den framhåller därvid, att även om vetenskapen på detta område i andra länder, främst USA, arbetar med resurser av en storleksordning som aldrig kan ifrågakomma i Sverige, så är ett svenskt forskningsarbete dock icke onödigt med hänsyn till behovet av vetenskapsmän, som kunna bedöma de utländska resultaten, och en forskning som kan behandla för svenska förhållanden speciella problem. Eftersom animalieproduktionen dessutom är av stor betydelse för det svenska jordbruket bör den verksamhet på husdjursavelsområde som påbörjats vid Wiad beredas fortsatta arbetsmöjligheter.

Utredningen framhåller vidare, att den ansett sig kunna förutsätta att stiftelsen för sin del icke skulle ha något att erinra mot att staten får disponera hela det förmögenhetsvärde som representeras av Wiadegendomen på sätt, som mest gagnar forskningverksamheten. Utredningen finner sig därför kunna fritt pröva frågan om verksamhetens lämpligaste förläggning och organisation. Den Wallenbergiska stiftelsen har enligt utredningen förbundit sig att bekosta verksamheten vid institutet till 1949 års utgång men därefter anser stiftelsen sig icke kunna lämna institutet något ekonomiskt stöd. Där- emot har stiftelsen förklarat sig villig att efterskänka det inteckningslån på 100 000 kronor som den har i gården.

Utredningen finner övervägande skäl tala för att verksamheten även i

fortsättningen förlägges till Wiad, trots de betydande olägenheter som det avlägsna läget otvivelaktigt medför. Utredningen har därvid främst beaktat, att det avsevärda kapital, som investerats i byggnader på Wiad, icke för närvarande synes med fördel kunna utnyttjas för andra ändamål.

Med hänvisning till nötkreaturens stora ekonomiska betydelse för svenskt jordbruk och till den styrka en viss koncentration inom försöksverksamheten synes innebära föreslås vidare, att verksamheten vid Wiad inskränkes till att omfatta nötkreatur, närmast försök med enäggstvillingar. Då det däremot visat sig vara svårt att hålla svinbesättningen vid Wiad i ett tillfredsställande sundhetstillstånd samt gården vidare saknar s. k. absoluta fårbeten anses försöksverksamheten med svin och får böra avvecklas. Huruvida någon svinstamkontroll i fortsättningen skall bedrivas på Wiad torde enligt utredningen bli beroende på den ståndpunkt statsmakterna komma att intaga till de förslag till den statliga svinstamkontrollens organisation som utarbetats av lantbruksstyrelsen. De vid Wiad hittills bedrivna ullundersökningarna böra enligt utredningens mening fortsättas vid institutet, liksom hittills med medel från särskilt anslag.

Beträffande organisationen av den vid Wiad bedrivna verksamheten diskuteras utredningen huruvida den bör inordnas i lantbrukshögskolans institution för avels- och raslära eller i statens husdjursförsök eller om institutet bör organiseras som en mera självständigt arbetande institution. Trots de betydande fördelar som en samordning med avels- och rasläreinstitutionen enligt utredningen skulle medföra föreslås, att institutet organiseras som en självständig institution med egen styrelse. Som skäl härför anföres, att det betydande avståndet mellan Wiad och Ultuna skulle i hög grad försvåra samarbetet samtidigt som risk förefunnos att en duglig men måhända mer på teoretiska problem inriktad chef för avels- och rasläreinstitutionen i framtiden icke alltid kan antagas äga intresse och håg för praktiskt försöksarbete. Som ytterligare skäl för sitt ståndpunktstagande påpekar utredningen, att det vid överläggning med representanter för högskoleutredningen framhållits, att det icke kunde anses lämpligt, att Wiad med de stora resurser som detta institut innefattade, sammankopplades med en forsknings- och undervisningsinstitution vid högskolan, då detta skulle rubba balansen mellan institutionerna och kunna få vittgående konsekvenser. Då avelsfrågor och utfodringsspörsmål i allmänhet knappast kunna lösas samtidigt finner utredningen ej heller en samordning med statens husdjursförsök lämplig. Utredningen anför vidare.

På grund av att avelsförsöksverksamheten här i landet torde få anses vara en relativt ung vetenskapsgren, som arbetar med svåra och komplicerade frågor och som måhända ännu icke slutligt funnit sin lämpligaste arbetsform, samt målet och framförallt de resultat, som kunna uppnås, i hög grad äro beroende av tillämpad metodik, har det synt utredningen lämpligast att en sådan institution gives en något mera självständig ställning än jordbruks- och husdjursförsöksanstalterna och erhåller en egen styrelse, som i första hand svarar för verksamheten vid institutet och gårdens skötsel. Avståndet från Ultuna till Wiad synes också i detta sammanhang böra beaktas. Utredningen förutsätter härvid självfallet, att liksom hittills nära kontakt upp-

rätthålles mellan Wiad och lantbrukshögskolan, speciellt med avels- och rasläreinstitutionen och husdjursförsöksanstalten. Institutet bör emellertid — i analogi med vad utredningen i sitt tidigare betänkande föreslagit med avseende å vissa utanför Ultuna verksamma vetenskapliga forskningsinstitutioner på jordbruksområdet — stå under överinseende av styrelsen för lantbrukshögskolan med statens lantbruksförsök, som således skall fastställa de årliga arbetsprogrammen för institutet och vara mellaninstans i anslagsfrågor. Institutet skall vidare vara underkastad den översyn som tänkes utöfad av den av utredningen föreslagna nyinrättade befattningshavaren som överdirektör för försöksväsendet. Att i övrigt anknytningen till lantbrukshögskolan blir något starkare än vad fallet är med nyss åsyftade vetenskapliga institutioner torde emellertid vara lämpligt. Utredningen föreslår därför i det följande direkt gemenskap i vissa avseenden mellan högskolan och Wiad, t. ex. beträffande kameralförvaltningen. Jordbruksdriften på gården bör vidare stå under kontroll av lantbrukshögskolans ekonomidirektör, om en dylik befattning tillskapas, på enahanda sätt som av utredningen föreslagits beträffande statens försöksgårdar.

Utredningen föreslår, att Wiad-institutet efter förstatligandet benämnas »statens husdjursförädling» eller »statens djuravelsförsök» och att dess styrelse skall bestå av fem ledamöter. Av dessa böra ordförande och två ledamöter utses av Kungl. Maj:t för en tid av fyra år medan institutets föreståndare och professorn vid lantbrukshögskolans institution för avels- och raslära böra vara självskrivna. Institutets nuvarande chef, professor Bonnier, bör som konsult knytnas till styrelsen för den händelse han icke i fortsättningen kommer att leda verksamheten.

Institutet bör organiseras på en försöksavdelning och ett speciallaboratorium för kemiska analyser framhåller utredningen vidare och föreslår följande personaluppsättning:

Tjänsteställning	Lönegrad:
1 föreståndare (professor)	Ca 33
1 förste assistent	Ce 27
1 assistent	Ce 22
1 jordbruksföreståndare	Ce 18
1 institutionsvaktmästare	Ce 11
2 tekniska biträden	Ce 8
2 skriv- och kontorsbiträden	Cf 4 — Ce 8

Befattningen som professor och föreståndare bör enligt utredningen tillsättas efter samma grunder som gälla för föreståndare för försöksinstitution vid lantbrukshögskolan.

Lönekostnaderna ha vid denna personalstat av utredningen beräknats till 72 000 kronor i begynnelselöner och 85 300 kronor i slutlöner, medan omkostnadsanslaget för institutionen, inklusive ersättning till egendomen med 10 000 kronor för intrång i driften, beräknats till 34 000 kronor. Med hänsyn till ett kalkylmässigt överskott på egendomens drift med 20 000 kronor per år beräknas de totala statliga utgifterna för institutets verksamhet belöpa sig till i runt tal 100 000 kronor.

Enligt utredningens uppfattning bör vid tillsättandet av befattningarna vid den föreslagna institutionen i första hand den nuvarande personalen

vid Wiad ifrågakomma. Dessa befattningar synas således icke böra ledigförklaras i vanlig ordning framhåller utredningen, utan det torde få räcka med att vederbörande förklarar sig önska erhålla befattningen i fråga. Inplaceringen i löneklass finner utredningen böra ske med tillämpning av de principer, som finnas angivna i statens allmänna lönereglemente. I pensionshänseende vill utredningen förorda, att institutets befattningshavare få tillgodoräkna sig hela sin anställningstid hos institutet, varvid dock förutsättes att de, som äro pensionsförsäkrade i SPP förbinda sig att på staten överlåta härpå grundad rätt till fribrev hos nämnda pensionsinrättning.

Utredningen har underställt styrelserna för Wallenbergiska stiftelsen och Institutet för husdjursförädling huvudpunkterna av sitt förslag. Stiftelsen har därvid förklarat sig villig att medverka till en uppgörelse mellan staten och institutet på angivna villkor. Institutets styrelse har även i princip samtyckt till de av utredningen gjorda förslagen men framställt vissa yrkanden i detaljfrågor, vilka utredningen dock på det stora hela icke ansett sig kunna tillstyrka. I anslutning till framställning från institutets styrelse har utredningen behandlat frågan om pension åt den nuvarande föreståndaren för svinförsöken vid institutet, fil. dr C. A. Hallqvist, vilken vid en omorganisation enligt utredningens förslag blir övertalig. Utredningen anser, att Hallqvist bör tillerkännas en förtidspension av statsmedel å 8 238 kronor per år. Därjämte föreslås, att staten till ett årligt belopp av 1 128 kronor svarar för avgifter för Hallqvists familjepensionsförsäkring, som skulle vara slutbetalad i oktober 1953. En huvudsakligast för honom upplagd pensionsfond, som vid förstatligandet skulle uppgå till omkring 45 000 kronor, skulle tillfalla statsverket.

Utredningen har utarbetat ett förslag till avtal mellan staten och institutet, som bland annat innebär att staten utan vederlag övertager institutets samtliga tillgångar från 1 januari 1950 mot förbindelse att använda dessa för jordbruksforskning, främst inom husdjursaveln. Därvid förutsättes den för närvarande bedrivna försöksverksamheten med enäggstvillingar av nötkreatur skola fortsättas. Av de inteckningar på 336 000 kronor som nu belasta fastigheten utgöra 100 000 kronor inteckningsskuld till Wallenbergiska stiftelsen som vid förstatligandet efterskänkes. Av återstoden, cirka 236 000 kronor, som medfölja fastigheten vid överlåtandet, utgöras 25 000 kronor av inteckningsskuld till nyssnämnda pensionsfond.

Utredningen har även diskuterat möjligheten att på Wiad bedriva annan jordbruksförsöksverksamhet vid sidan om avelsforskningen. Härvid har främst övervägts möjligheten att låta gården intaga ställning som en vanlig försöksgård. Efter särskild undersökning har utredningen emellertid funnit att jord-, temperatur- och nederbördsförhållanden vid Wiad icke äro tillräckligt representativa för Mälar- och Hjälmarmrådet för att gården skulle vara lämplig som försöksgård för detta område, även om den får anses kunna företräda en del därav. Däremot finner utredningen att Wiad kan vara av betydelse som ett komplement till Ultuna egendom och att vissa slag av jordbruks- och betesförsök kunna förläggas dit utan att detta behöver bli till förfång för gårdens huvuduppgift.

Yttrandena.

I sitt över utredningens förslag avgivna yttrande framhåller *lantbruksstyrelsen* bland annat, att verksamheten vid Wiad enligt styrelsens uppfattning allt framgent bör begränsas till försöksverksamhet i egentlig mening. Vidare anser styrelsen att det varit önskvärt att försöksverksamhet med hästar, svin och får i princip kunnat hänföras till den blivande försöksinrättningens arbetsuppgifter och framhåller särskilt att egendomen Wiad enligt styrelsens mening måste anses väl lämpad för en framgångsrik försöksverksamhet på svinskötselns område. I övrigt föranleder utredningens förslag i huvudsak ingen erinran från styrelsens sida.

Lantbrukshögskolans styrelse anser att institutionen vid Wiad bör införlivas med lantbrukshögskolan som en självständig institution inom högskolan samt att försöksverksamheten med svin och får bör fortsättas. I övrigt åberopar styrelsen lärarrådets yttrande i ärendet. Häri anföres bland annat följande.

Lärarrådet vill kraftigt understryka vad utredningen anfört angående betydelsen av att den vid institutet bedrivna avelsforskningen kommer att fortsättas. Lärarrådet finner det emellertid beklagligt om avelsforskningen med svin och får skulle helt nedläggas. Särskilt olämpligt synes vara att nedlägga avelsförsöken med får, eftersom ulllaboratoriets verksamhet förutsättes fortgå på samma sätt som hittills, d. v. s. på särskilt anslag och utan lönegradsplacerad personal. Det torde nämligen visa sig omöjligt att erhålla en kvalificerad kraft, som svarar för arbetena på ulllaboratoriet, om icke en särskild tjänst inrättas för detta ändamål. De vid institutet bedrivna korsningarna mellan leicesterfår och svensk lantras ha givit så goda resultat, att arbetet med dessa korsningar bör fortsättas. Om en förste assistent för fårförsöken och ulllaboratoriet inrättas, skulle korsningsförsöken kunna fortsättas och ulllaboratoriets verksamhet säkerställas. Därutöver skulle endast en fårherde och ett laboratoriebiträde (tekniskt biträde) behövas, och statens merkostnader skulle följaktligen bli små. Även avelsförsöken med svin borde fortsättas, enär byggnader och andra resurser för försökens bedrivande finnas. För denna gren av verksamheten borde en försöksledare eller förste assistent i Ce 27, en försöksassistent i Ce 18 och ett tekniskt biträde anställas.

Lärarrådet framhåller vidare att det icke kan finna de skäl bärande med vilka utredningen motiverar bildandet av ett från lantbrukshögskolans institution för avels- och raslära fristående institut. Det viktigaste är enligt lärarkollegiets mening att finna den mest ändamålsenliga organisationsformen även om denna icke kan inpassas i ett på förhand uppgett schema. Lärarrådet fortsätter.

Inkorporeringen av institutet i lantbrukshögskolan behöver icke nödvändigtvis genomföras på det sättet, att professorn i avels- och raslära vid högskolan också blir föreståndare på Wiad. En ännu bättre lösning av frågan torde vara, att högskolan får två professorer i ämnet, den ena förlagd till Ultuna med forskningsverksamheten övervägande inriktad på smådjur och den andra till Wiad med de större husdjuren som forsknings- och försöksobjekt. En sådan organisation skulle enligt lärarrådets mening främja såväl försöksarbetet på Wiad som undervisningen i avels- och raslära samt möj-

liggöra ett bättre utnyttjande av de tillgängliga resurserna än den av utredningen föreslagna organisationen. Lärarrådet förordar, att institutet på Wiad fullständigt inkorporeras i lantbrukshögskolan och direkt underställes dess styrelse samt att lantbrukshögskolans nuvarande institution för husdjurens avels- och raslära och institutet samordnas till en institution, fördelad på två avdelningar. Lärarrådet är villigt medverka till en gränsdragning mellan de båda avdelningarnas arbetsområden.

Lantbruksakademien och jordbrukets forskningsråd uttala, att en överflyttning av överinseendet över svinstamkontrollen till Wiad-institutet skulle innebära betydande fördelar. De anse vidare att verksamheten med svin och får bör bibehållas samt att ullundersökningarna böra fast inordnas i institutets organisation.

I ett av *veterinärhögskolans styrelse* överlämnat yttrande av högskolans lärarkollegium framhålles, att utredningen alltför litet synes ha beaktat det samarbete, som ägt rum och väl allt fortfarande bör upprätthållas mellan veterinärhögskolan och avelsforskningen vid Wiad. Försöksbesättningen å Wiad skulle genom dylikt samarbete i viss mån kunna utnyttjas även för veterinärmedicinsk forskning, särskilt i fråga om rubbningar i könsfunktionerna, ämnesomsättningen och studiet av eventuella patolog-anatomiska förändringar, utan att detta behöver inkräkta eller verka störande på institutets egna försök. Dessa äro så planerade, påpekar lärarkollegiet, att vissa funktionsrubbningar sannolikt komma att framprovoceras, ehuru de icke kunna påvisas och kontrolleras utan ingående kliniska och biokemiska undersökningar.

Statskontoret finner sig i betraktande av utredningens tveksamhet och Kungl. Maj:ts ställningstagande till utredningens tidigare förslag, vilka torde ha innefattat för husdjursskötseln angelägnare uppgifter än verksamheten vid Wiad, böra ställa sig avvisande mot att statsverket övertager ifrågasvarande verksamhet. Därest emellertid statsmakterna skulle finna skäl övertaga institutet böra de enligt statskontoret icke förbinda sig till annat än att använda de sålunda övertagna förmögenhetsvärdena för jordbruksforskning.

Statskontoret fortsätter.

Därest försöksverksamhet eller forskning tills vidare anses böra fortsättas å Wiad, bör egendomen organiseras som en försöksgård för husdjursskötsel efter samma riktlinjer och med samma ställning som redan existerande försöksgårdar. En personaluppsättning av den sammansättning, som föreslagits, synes därvid icke påkallad. Som föreståndare för verksamheten torde vara fullt tillfredsställande med en statsagronom i lönegrad Ce 29.

Till hans förfogande synes böra ställas en eller två assistenter, förslagsvis en förste assistent i lönegrad Ce 24 och en assistent i Ce 22. Skulle därutöver erfordras särskild jordbruksföreståndare, torde icke vara något att erinra mot den för en sådan föreslagna löneställningen — lönegrad Ce 18. Härutöver torde böra finnas en eller två kontors- eller tekniska biträden samt i fall av behov en vaktmästare.

De befattningshavare, som från institutet vid Wiad eventuellt komme att överföras i statstjänst, synas i pensionshänseende böra få tillgodoräkna två tredjedelar av den tid, som de varit anställda i institutets tjänst utan att

ha erhållit pensionsrätt i SPP (jfr prop. 161/1948, s. 53). I den mån de försäkrats i denna anstalt synas de böra få tillgodoräkna den tid sådan försäkring gällt i dess helhet mot att de överlåta sin rätt till fribrev å statsverket. Därest den nuvarande avdelningsföreståndaren fil. dr Hallqvist icke kan beredas anställning i fortsättningen, torde pension böra tillerkännas honom efter de normer, som tillämpas för s. k. riksdagspension. Pensionsbeloppet torde därvid bliva ca 6 500 kronor jämte rörligt tillägg f. n. 12 procent. Mot vad som föreslagits beträffande hans familjepension synes i och för sig icke vara något att erinra.

Departementschefen.

I likhet med utredningen finner jag den vid Institutet för husdjursförädling bedrivna verksamheten vara av stor betydelse för landets husdjurskötsel. Det torde enligt min mening knappast vara möjligt att utbilda vetenskapsmän, som kunna tillgodogöra sig utländska forskningsresultat och bedöma deras värde samt anpassa dem efter svenska förhållanden, utan att en självständig forskning bedrivs på vederbörande område inom landet. Även om resultat av stort praktiskt värde redan framkommit inom avelsforskningen vid Wiad måste man dock förutsätta, att dess betydelse kommer att ökas väsentligt eftersom en verksamhet av detta slag nödvändigtvis arbetar på tämligen lång sikt. Då dessa resultat dessutom, mätta även med internationella mått, kunna väntas bli värdefulla är jag helt ense med utredningen om att åt avelsforskningen på Wiad böra beredas fortsatta arbetsmöjligheter.

Det är givetvis förenat med betydande svårigheter att draga skarpa gränser mellan forskning och försöksverksamhet på jordbrukets område. Enligt den terminologi som utredningen tidigare tillämpat finner jag det dock knappast riktigt att klassificera det vid Institutet för husdjursförädling bedrivna arbetet med nötkreatur som försöksverksamhet. Det förefaller mig svårt att finna en verksamhet inom kreatursavels område som i högre grad än enäggsstuvlingsförsöken kan karakteriseras som vetenskaplig forskning. Därför bör enligt min uppfattning denna verksamhet liksom övrig vetenskaplig forskning i görligaste mån själv få finna sitt arbetsområde och sina arbetsformer. För institutets framtida organisation bör man vidare närmast söka anknytning till övriga forskningsinstitutioner på husdjursavels område.

De riktlinjer för forskningens och försöksverksamhetens organisation på jordbrukets område, som antagits av 1948 års riksdag (prop. nr 161 och nr 177; r. skr. nr 265 och nr 266), voro uttryck för en strävan att samordna tillgängliga resurser samt att underlätta en snabb tillämpning i praktiken av de vunna resultaten. Det torde icke stå i överensstämmelse med dessa principer att skapa en ny fristående institution för »djuravelsförsök». En gränsdragning mellan lantbrukshögskolans institution för avels- och raslära och Wiad-institutet torde nämligen medföra vissa risker för att den vid institutet bedrivna verksamheten alltför mycket fastlåses i fråga om omfattning, organisation och förläggning. Jag anser därför, att forskningen

på husdjursavelsns område vid Wiad bör anknytas till nämnda institution. Bland annat med hänsyn till att omfattningen av övrig verksamhet vid institutet icke nu kan definitivt bestämmas finner jag dock, att det tills vidare bör arbeta som en självständig avdelning inom avels- och rasläreinstitutionen under ledning av den i det följande föreslagne laboratorn. Avdelningen bör emellertid nära samarbeta med institutionen på Ultuna. Sålunda bör laboratorn vara skyldig att undervisa vid Ultuna liksom även viss undervisning i avels- och raslära bör kunna förläggas till Wiad. Vidare bör Ultunainstitutionen få bedriva forskning i Wiad i den mån så kan ske utan att Wiadavdelningens forskningsresurser därigenom begränsas.

Egendomen Wiad bör därvid läggas under lantbrukshögskolans förvaltning som en försöksgård och det bör ankomma på högskolans organ att besluta vilken verksamhet som i övrigt skall bedrivas där. Själva institutionsbyggnaden bör emellertid ej räknas till försöksgården utan intaga samma ställning som de övriga byggnader i vilka högskolans forskningsinstitutioner hysas. Någon försöksgårdsföreståndare eller annan personal för försöksgården anser jag dock tills vidare ej vara behövlig, då försöken torde kunna skötas direkt från Ultuna.

Beträffande förläggningen av den vid Wiad bedrivna forskningen anser jag icke att man nu behöver fatta något definitivt beslut. Jag vill icke nu föreslå någon förflyttning av verksamheten. Om det längre fram skulle visa sig fördelaktigt att utnyttja lokalerna för andra ändamål och förlägga avelsforskningen till en med hänsyn till samarbetet med lantbrukshögskolan bättre lämpad plats bör detta icke möta något hinder förutsatt att avelsforskningen beredes motsvarande resurser vid den nya förläggningen.

Jag är vidare av den uppfattningen, att det i stor utsträckning bör ankomma på vederbörande instanser inom lantbrukshögskolan att, i likhet med vad som gäller för övriga forskningsinstitutioner, fatta beslut med avseende på omfattningen och inriktningen av den avelsforskning som i fortsättningen bör bedrivas. Med hänsyn till värdet av de resultat som redan vunnits vid studierna av enäggstvillingar och än mer till dem som kunna väntas, anser jag det dock självklart att dessa skola fortsättas. Vidare torde det vara en fördel att kunna utnyttja den kunnighet och det intresse för avelsforskning med får som ledaren för ullundersökningarna kan väntas besitta. Även med hänsyn till önskvärheten av att fårbesättningen på Wiad icke skingras finner jag det lämpligt att tills vidare bibehålla den nuvarande fårstammen som grund för en avelsforskning med får.

De nu med medel från särskilt anslag bedrivna ullundersökningarna böra erhålla en fastare organisation och således inordnas i den till Wiad förlagda avdelningen av institutionen för avels- och raslära. Organisationen av den vid institutet bedrivna avelsforskningen bör således omfatta en forskningsavdelning (nötkreatur), ett kemiskt laboratorium och ett laboratorium för ullundersökningar som även handhar avelsforskningen med får.

Liksom statskontoret finner jag att den forskare som skall utöva den omedelbara ledningen av avelsforskningen vid Wiad bör placeras i 29 löne-

graden. Han torde dock böra erhålla ordinarie ställning och vidare med hänsyn till verksamhetens karaktär av vetenskaplig forskning och undervisning benämnas laborator. I övrigt har jag intet att invända mot utredningens förslag till personalförteckning med undantag av att assistenterna böra tillsättas på enahanda villkor som gälla övriga assistenter vid högskolans forskningsinstitutioner. Enligt vad jag framhållit redan vid beräkningen av högskolans avlöningsanslag för kommande budgetår vill jag därför föreslå att lantbrukshögskolans institution för avels- och raslära utökas med följande tjänster, varvid ledningen av ullundersökningarna tänkes utövad av en överassistent i lönegrad Ce 27, som till sitt förfogande har bl. a. en assistent.

Tjänstebeteckning	Antal	Lönegrad
Laborator	1	Ca 29
Överassistenter.....	2	Ce 27
Assistenter	2	Cg 17—Cg 20
Institutionsvaktmästare	1	Ce 11
Laboratoriebiträden	2	Cf 4
Skriv- och kontorsbiträden	2	Cf 4—Ce 8

Därtill kommer en jordbruksföreståndare vid försöksgården i lönegrad Ce 18. Mot utredningens uppskattning av omkostnaderna vid institutet har jag icke någon annan erinran än att beloppet bör utökas något med hänsyn till beräknade omkostnader för ullundersökningarna. Eftersom Wiadgårdens enligt föreliggande förslag får ställning som vanlig försöksgård vid högskolan torde någon särskild ersättning till egendomen för intrång dock icke behöva upptagas.

Beträffande medel för budgetåret 1949/50 torde jag få hänvisa till vad jag redan anfört vid behandling av högskolans anslagsbehov för omkostnader, materiel och byggnadsunderhåll.

Vid tillsättandet av de föreslagna befattningarna torde samma principer, som tillämpades vid Svenska vall- och mosskulturföreningens förstatligande (prop. nr 161/1948; r. skr. nr 265), böra gälla för institutets nuvarande personal. Pensionsfrågan torde för de befattningshavare som överföras från institutet böra ordnas i enlighet med de riktlinjer statskontoret uppdragit.

Frågan om pension åt föreståndaren för institutets svinförsök, fil. dr Hallqvist torde i annat sammanhang komma att anmälas av chefen för finansdepartementet. Återstående avgifter för Hallqvists familjepension synas lämpligen kunna gäldas i form av ett engångsbelopp ur institutets förenämnda pensionsfond på 45 000 kronor, varefter återstoden därav bör överföras till statsverket. Skulle de av Hallqvist för närvarande bedrivna styckningsundersökningarna med svin icke kunna fullföljas före 1 januari 1950 bör emellertid tillfälle beredas honom att under kortare tid fortsätta dem och därvid åtnjuta ett arvode lika med skillnaden mellan nuvarande lön och den pension han kan erhålla av statsmedel.

Forskning och försöksverksamhet på jordbrukets område i Norrland.

I betänkande angående forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område i Norrland (SOU 1946: 16) har *norrlandskommittén* föreslagit, att en central forskningsinstitution för norrländska jordbruksfrågor skall inrättas vid Röbbäcksdalen utanför Umeå. Kommittén har såsom skäl härför framhållit, att forskningen och försöksverksamheten på jordbrukets område visserligen varit av viss betydelse för jordbruket i Norrland, men icke varit ett stöd för detta i samma omfattning och under lika lång tid som för jordbruket i övriga delar av landet. Detta har medfört en eftersläpning i det norrländska jordbrukets utveckling, vartill även medverkat avsaknaden av stora och ledande jordbruksföretag i denna del av landet.

Efter en redogörelse för de betingelser under vilka jordbruket i norra Sverige arbetar framhåller kommittén, att dessa synas erbjuda en hel rad speciella problem för forskningen och att områdets storlek och växlande förhållanden påfordra hänsyn vid försöksverksamhetens organisation.

Kommittén behandlar vissa för det norrländska jordbruket betydelsefulla forsknings- och försöksfrågor och framhåller, att åtgärder böra vidtagas så att forskningsverksamheten bättre än hittills kan lösa de norrländska jordbruksproblemen. Detta synes kommittén bäst kunna ske genom att en särskilt på dessa frågor inriktad organisation inrymmes inom den statsunderstödda jordbruksforskningen i landet och att denna får bygga på en tillräckligt förgrenad och effektiv försöksverksamhet.

Kommittén anser som självfallet att den på det norrländska jordbruket inriktade försöksverksamheten bör bedrivas inom Norrland men finner även starka skäl tala för att den på dessa problem inriktade mera teoretiskt bedrivna forskningen i viss utsträckning förläggas dit, då den därigenom skulle komma i närmare kontakt med de speciella forskningsuppgifterna. För att den nödvändiga kontakten med övrig i landet bedriven forskning och försöksverksamhet också skall kunna upprätthållas bör organisationen emellertid utformas som ett filialsystem till de riksorganisationer som nu inom olika områden företräder denna verksamhet. Med hänsyn till det intima sambandet mellan de olika filialernas forskningsuppgifter böra de enligt kommitténs mening förläggas till samma plats och därigenom bilda en central jordbruksforskningsinstitution för Norrland.

Med avseende på förläggningen av den centrala forskningsinstitutionen har kommittén övervägt fyra alternativ, nämligen: i anslutning till Offers försöksgård, Undrom, Västernorrlands län, i anslutning till Torsta lantmannaskola, Ås, Jämtlands län, vid Röbbäcksdalen intill Umeå, i anslutning till en där likaledes av kommittén föreslagen nyinrättad försöksgård och slutligen i anslutning till Öjebyns försöksgård och Grans lantmanna- och lantushållsskolor i Norrbottens län. Utgångspunkten för en bedömning av förläggningsfrågan har varit att söka ett centralt läge såväl med hänsyn till

Norrland i dess helhet som dess viktigaste jordbruksbygder samt att finna ett område, som med avseende på klimat, jordarter och övriga betingelser är så representativt som möjligt. Av dessa skäl har kommittén stannat för en förläggning till Röbbäcksdalen utanför Umeå. Till kommitténs förslag i denna del ha reservationer avlämnats av herrar Andersson och Lövgren, som förorda Norrbottensalternativet, herrar Pålsson och Johansson, som förorda Jämtlandsalternativet, och herrar Tjällgren och Mäler, som förorda Väster-norrlandsalternativet.

Lantbruksstyrelsen framhåller i sitt yttrande över norrlandskommitténs förevarande betänkande, att den funnit motiveringen för det grundläggande i kommitténs förslag övertygande. Jämväl med avseende på institutionens förläggning ansluter sig lantbruksstyrelsen till kommitténs förslag.

Lantbrukshögskolans styrelse tillstyrker i princip norrlandskommitténs förslag och *lantbruksakademien* framhåller det bärande i tanken att med ett filialsystem bilda ett jordbrukets forskningscentrum för Norrland.

Norrlandskommitténs förslag om upprättande av en central forskningsinstitution i Norrland tillstyrkes även i yttranden från berörda länsstyrelser och hushållningssällskaps förvaltningsutskott, de av förslaget berörda centrala forskningsinstitutionernas styrelser och flertalet övriga remissinstanser. Även kommitténs förslag till institutionens förläggning tillstyrkes i det stora flertalet yttranden. Länsstyrelserna och hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Västernorrlands och Jämtlands län samt hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Norrbottens län ha dock icke funnit sig kunna ansluta sig till kommitténs ståndpunkt utan föreslagit de inom respektive län belägna av utredningen övertvägda förläggningsorterna. Länsstyrelsen i Norrbottens län har slutligen yrkat på att frågan om institutionens förläggning ytterligare utredes.

Departementschefen.

Norrlandskommitténs uppfattning att det norrländska jordbruket icke i tillräckligt hög grad blivit delaktigt av de framsteg som forskningen och försöksverksamheten möjliggjort förefaller mig i många avseenden vara riktig. Vidare giva de mycket varierande förhållandena i Norrland ej sällan resultaten inom försöksverksamheten en tämligen begränsad giltighet. Forskare och försöksmän synas därför ofta, dock icke alltid med rätt, ha ansett sig göra en betydelsefullare insats genom att koncentrera sig på jordbruksproblem inom sådana områden där de kunna resultaten kunna få en vidsträcktare tillämpning. Dessa ha sedan alltför schablonmässigt anpassats till norrländska förhållanden.

Dessa synpunkter få emellertid icke överdrivas. Betydelsefulla insatser ha, icke minst under senare år, gjorts för det norrländska jordbruket. Dess nuvarande tekniska standard skulle i annat fall icke varit möjlig. Emellertid vänta ännu många problem på sin lösning och i betraktande av den

stora roll jordbruket spelar i det norrländska näringslivet synes mig en intensifierad forsknings- och försöksverksamhet med speciell inriktning på norrländska jordbruksproblem icke minst ur ekonomisk synpunkt önskvärd.

Med hänsyn härtill finner jag de grundläggande riktlinjerna, som norrlandskommittén uppdragit för forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område i Norrland, bärande. Jag anser sålunda, att en ny försöksgård bör inrättas i Norrland och att till samma plats som försöksgården böra förläggas filialer till olika riksinstitutioner på jordbruksforskningens område. Däremot kan jag i likhet med ett flertal av de i ärendet hörda remissinstanserna icke på alla punkter dela kommitténs uppfattning om hur verksamheten skall organiseras. Enligt min mening bör frågan, på vad sätt försöksgården och filialerna skola samarbeta med varandra och med riksinstitutionerna, bli föremål för ytterligare överväganden.

Även om verksamhetens närmare organisation sålunda icke nu kan fastställas, torde det dock ur vissa synpunkter vara fördelaktigt, att beslut om verksamhetens förläggning fattas. Beträffande denna fråga vill jag ansluta mig till vad norrlandskommittén föreslagit. Röbbäcksdalen synes mig så centralt belägen och förhållandena där karakteristiska för en så stor del av det norrländska jordbruket, som man rimligen kan begära inom ett område med en sådan geografisk utsträckning. Jag anser därför, att Kungl. Maj:t bör föreslå riksdagen att i princip besluta om att en försöksgård skall inrättas vid Röbbäcksdalen utanför Umeå och att här avsedd forskningsverksamhet skall förläggas dit. Medel för inköp av jord till försöksgården behöva icke nu anvisas, enär Västerbottens läns landsting inköpt det erforderliga området för att när så påkallas överlåta det till kronan.

Hemställan.

Under återopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) fastställa följande personalförteckning för lantbruks-högskolan och statens lantbruksförsök:

Personalförteckning.

Tjänstemän å ordinarie stat:		Lönegrad
1	överinspektör	Cp 12
17	professorer	Ca 33
1	ekonomidirektör	Ca 32
1	bibliotekarie	Ca 29
13	laboratorer	Ca 29
1	sekreterare	Ca 29
5	statsagronomer	Ca 29

	Lönegrad
1 förste kemist	Ca 27
6 försöksgårdsföreståndare	Ca 27
1 överassistent	Ca 27
1 kamrerare	Ca 25
1 maskinist	Ca 14
1 trädgårdsmästare	Ca 14
2 förste expeditionsvakter	Ca 11
5 institutionsvaktmästare	Ca 11
4 kanslibiträden	Ca 11
2 eldare	Ca 10
1 hantverkare	Ca 10
1 eldare	Ca 9
3 gårdskarlar	Ca 9
7 kontorsbiträden	Ca 8

Tjänsteman å övergångsstat:

	Lönegrad
1 kansliskrivare	Ca 15

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad
än Ce 24:

	Lönegrad
1 lektor	Ce 29
1 statsagronom	Ce 29
1 försöksgårdsföreståndare	Ce 27
3 överassistenter	Ce 27;

2) godkänna följande avlöningsstat för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 785 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	» 184 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 1 314 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 222 400

Summa kronor 2 506 000;

3) å riksstaten för budgetåret 1949/50 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 506 000 kronor,

b) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Omkostnader ett förslagsanslag av 372 700 kronor,

c) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Materiel m. m. ett reservationsanslag av 403 500 kronor,

d) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek ett reservationsanslag av 35 000 kronor,

e) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Stipendier ett förslagsanslag av 34 100 kronor,

f) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Underhåll av byggnader m. m. ett reservationsanslag av 35 000 kronor,

g) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Inredning och utrustning ett reservationsanslag av 403 300 kronor,

h) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Särskilda undersökningar ett reservationsanslag av 77 400 kronor,

i) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avkastningsbedömning rörande avelssvin ett anslag av 44 800 kronor,

j) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till lokal försöksverksamhet ett reservationsanslag av 225 000 kronor,

k) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor ett reservationsanslag av 43 000 kronor,

l) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Kostnader för specialkurs för utbildande av maskinkonsulenter ett reservationsanslag av 20 000 kronor,

m) till Täckdikningsförsök m. m. ett reservationsanslag av 125 000 kronor;

4) å kapitalbudgeten för budgetåret 1949/50 till Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök anvisa ett investeringsanslag av 366 000 kronor;

5) bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal med styrelsen för Institutet för husdjursförädling vid Wiad om statens övertagande av institutets tillgångar samt att utfärda de bestämmelser, som bliva erforderliga för genomförandet av den föreslagna organisationen av verksamheten vid Wiad; samt

Kungl. Maj:ts proposition nr 41.

6) fatta principbeslut att en försöksgård skall inrättas vid Röbbäcksdalen utanför Umeå, och att viss forskningsverksamhet på jordbrukets område skall förläggas dit.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall och förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Matte Olsson.
